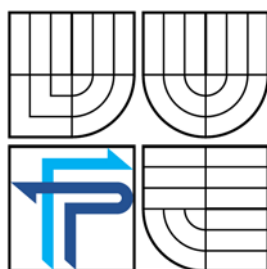

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ
ÚSTAV FINANCÍ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT
INSTITUT OF FINANCES

ROVNÁ DAŇ A JEJÍ VÝHODY A NEVÝHODY

THE EQUAL TAX AND ITS ADVANTAGES AND DISADVANTAGES

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

KATARÍNA KUBAČKOVÁ

VEDOUCÍ PRÁCE
SUPERVISOR

JUDR. ING. JAN KOPŘIVA

BRNO 2007

LICENČNÍ SMLOUVA

POSKYTOVANÁ K VÝKONU PRÁVA UŽÍT ŠKOLNÍ DÍLO

uzavřená mezi smluvními stranami:

1. Pan/paní

Jméno a příjmení: Katarína Kubačková

Bytem: Bobrovec 601, Liptovský Mikuláš 031 01, SR

Narozen/a (datum a místo): 16. 08. 1985, Liptovský Mikuláš, SR

(dále jen „autor“)

a

2. Vysoké učení technické v Brně

Fakulta podnikatelská

se sídlem Kolejní 2906/4, 612 00, Brno

jejímž jménem jedná na základě písemného pověření děkanem fakulty:

Ing. Pavel Svirák, Dr., ředitel Ústavu financí

(dále jen „nabyvatel“)

Čl. 1

Specifikace školního díla

1. Předmětem této smlouvy je vysokoškolská kvalifikační práce (VŠKP):

- ☐ disertační práce
- ☐ diplomová práce
- ☒ bakalářská práce
- ☐ jiná práce, jejíž druh je specifikován jako

.....

(dále jen VŠKP nebo dílo)

Název VŠKP:	Rovná daň a její výhody a nevýhody
Vedoucí/ školitel VŠKP:	JUDr. Ing. Jan Kopřiva
Ústav:	Ústav financí
Datum obhajoby VŠKP:	Červen 2007

VŠKP odevzdal autor nabyvateli v *:

- ☒ tištěné formě – počet exemplářů1.....
- ☒ elektronické formě – počet exemplářů1.....

* hodící se zaškrtněte

2. Autor prohlašuje, že vytvořil samostatnou vlastní tvůrčí činností dílo shora popsané a specifikované. Autor dále prohlašuje, že při zpracovávání díla se sám nedostal do rozporu s autorským zákonem a předpisy souvisejícími a že je dílo dílem původním.
3. Dílo je chráněno jako dílo dle autorského zákona v platném znění.
4. Autor potvrzuje, že listinná a elektronická verze díla je identická.

Článek 2

Udělení licenčního oprávnění

1. Autor touto smlouvou poskytuje nabyvateli oprávnění (licenci) k výkonu práva uvedené dílo nevýdělečně užít, archivovat a zpřístupnit ke studijním, výukovým a výzkumným účelům včetně pořizování výpisů, opisů a rozmnoženin.
2. Licence je poskytována celosvětově, pro celou dobu trvání autorských a majetkových práv k dílu.
3. Autor souhlasí se zveřejněním díla v databázi přístupné v mezinárodní síti
 - ☒ ihned po uzavření této smlouvy
 - ☐ 1 rok po uzavření této smlouvy
 - ☐ 3 roky po uzavření této smlouvy
 - ☐ 5 let po uzavření této smlouvy
 - ☐ 10 let po uzavření této smlouvy(z důvodu utajení v něm obsažených informací)
4. Nevýdělečné zveřejňování díla nabyvatelem v souladu s ustanovením § 47b zákona č. 111/ 1998 Sb., v platném znění, nevyžaduje licenci a nabyvatel je k němu povinen a oprávněn ze zákona.

Článek 3

Závěrečná ustanovení

1. Smlouva je sepsána ve třech vyhotoveních s platností originálu, přičemž po jednom vyhotovení obdrží autor a nabyvatel, další vyhotovení je vloženo do VŠKP.
2. Vztahy mezi smluvními stranami vzniklé a neupravené touto smlouvou se řídí autorským zákonem, občanským zákoníkem, vysokoškolským zákonem, zákonem o archivnictví, v platném znění a popř. dalšími právními předpisy.
3. Licenční smlouva byla uzavřena na základě svobodné a pravé vůle smluvních stran, s plným porozuměním jejímu textu i důsledkům, nikoliv v tísní a za nápadně nevýhodných podmínek.
4. Licenční smlouva nabývá platnosti a účinnosti dnem jejího podpisu oběma smluvními stranami.

V Brně dne:

.....
Nabyvatel

.....
Autor

Abstrakt

Předmětem mojí bakalářské práce je shrnutí současných poznatků, studií a návrhů rovné daně a pomocí porovnání daňového zatížení jednotlivých společenských vrstev potvrdit, že rovná daň má pozitivní dopady, nejenom na daňový systém konkrétní země, ale i na její podnikatelské prostředí a samotné občany.

Klíčová slova

daň, harmonizace daní v EU, daňová reforma, rovná daň, daňové zatížení

Abstract

The aim of my bachelor thesis is to summarize present information, studies and equal tax proposals, and through the comparison of the tax burden of individual social groups to prove that the equal tax has positive impact, not only for taxation of the particular country, but also for its corporate sphere and nationals.

Key words

tax, tax harmonization in the EU, fiscal reform, the equal tax, fiscal burden

Bibliografická citácia

KUBAČKOVÁ, K. *Rovná daň a její výhody a nevýhody*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2007. 74 s. Vedoucí bakalářské práce JUDr. Ing. Jan Kopřiva.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně. Dále prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná a že jsem v práci neporušila autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb. o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským, ve znění pozdějších předpisů).

V Brně, dne

.....

Podpis

PodĎakovanie

Za usmernenie pri písaní bakalárskej práce ďakujem JUDr. Ing. Janu Kopřivovi. Za poskytnutie daňových priznaní a konzultáciu ďakujem študentovi Richardovi Ambrózovi a finančnej poradkyni Gabriele Kytkovej.

Obsah

Úvod	11
1 Dane a ich úloha v ekonomike	12
1.1 Charakteristika pojmu „daň“	12
1.2 Pohľad do minulosti.....	12
1.3 Úloha daní v ekonomike	14
1.3.1 Funkcie daní.....	15
1.3.2 Základné daňové princípy.....	16
1.4 Európska Únia a dane	17
1.4.1 Harmonizácia daňovej sústavy	17
1.4.2 Harmonizácia korporatívneho zdaňovania	20
2 Daňová reforma – rovná daň.....	22
2.1 Daňová reforma na Slovensku.....	22
2.1.1 Potreba daňovej reformy.....	22
2.1.2 Ciele a zásady daňovej reformy.....	24
2.1.3 Koncepcia daňovej reformy	25
2.1.4 Zavedenie rovnej dane	27
2.1.5 Prečo práve rovná daň?.....	28
2.1.6 Zmeny v pôvodne navrhutej reforme.....	30
2.1.7 Možné úpravy v budúcnosti.....	32
2.2 Rovná daň v Európe.....	35
2.2.1 Podrobnejší náhľad na daňové sústavy niektorých krajín s rovnou daňou..	37
2.2.1.1 ESTÓNSKO.....	37
2.2.1.2 LITVA	38
2.2.1.3 LOTYŠSKO	40
2.2.2 Návrhy rovnej dane v Českej republike.....	42
2.2.2.1 Nutnosť zmeny.....	42
2.2.2.2. Pripravované reformné kroky vlády.....	44
3 Porovnanie daňového zaťaženia rôznych spoločenských vrstiev	47
3.1 FO - študent	48
3.2 FO – zamestnanec, varianta A	50
3.3 FO – zamestnanec, varianta B	51

3.4 FO – živnostník.....	53
4 Zhrnutie pozitív a negatív rovnej dane na Slovensku	56
Záver	57
Zoznam použitých zdrojov.....	59
Zoznam grafov	63
Zoznam tabuliek	63
Zoznam použitých skratiek a symbolov.....	64
Zoznam príloh	65
Prílohy.....	66

Úvod

Daň, predmet mnohých diskusií, sprevádza ľudstvo od nepamäti. Na jednej strane ovplyvňuje majetkové pomery daňových subjektov, a na tej druhej podmieňuje možnosti štátu na financovanie svojich potrieb. Svojou výškou a celkovou koncepciou pôsobí nie len na značnú časť finančných rozhodnutí v podniku, ale aj na kúpyschopnosť a blahobyť obyvateľstva danej krajiny. Jej účinky pociťuje bezprostredne každý z nás. Ako povedal vynálezca a politik Benjamin Franklin: „*Nič nie je na svete istého, len smrť a daň* [1].“

V súčasnosti sa v dôsledku nezadržateľne postupujúcej globalizácie sveta a technického pokroku objavuje snaha krajín prostredníctvom reforiem verejných financií uspieť v daňovej konkurencii, jedného z faktorov prilákania investícií. Súčasne, ako protiklad, snaha Európskej Únie o harmonizáciu daní.

Umením politikov a odborníkov je vykonať také rozhodnutia, ktoré sú efektívne a smerujú k relatívne rýchlemu ekonomickému rastu, ale zároveň musia byť sociálne únosné. O takéto reformy sa v roku 2004 pokúsilo aj Slovensko. Ich základom bolo zavedenie rovnej dane, ktorá je aktuálne tiež diskutovanou témou v Českej republike, ako aj v ostatných nových členských krajinách. Tie si od reformy verejných financií sľubujú, okrem iného, riešiť aj problémy rozpočtových deficitov a tým vyhovieť požiadavkám eurozóny. Výzvy na daňové škrty a zjednodušenia daňovej legislatívy však prichádzajú tiež z iných miest v Európe. Súčasne sa ale diskutuje o opodstatnení a efektívnosti týchto opatrení.

Hlavne z tohto dôvodu, ako aj zo zamerania môjho štúdia, bola pre mňa téma mojej bakalárskej práce výzvou hlbšie preniknúť do danej problematiky. Taktiež podrobnejšie sa oboznámiť s aktuálnym ako aj s minulým nastavením rovnej dane na Slovensku a navrhovaného v Českej republike. V neposlednom rade jej porovnanie s inými krajinami a na základe tohto, si vytvoriť vlastný názor na v dnešnej dobe horlivo diskutovanú tému - rovnú daň.

1 Dane a ich úloha v ekonomike

1.1 Charakteristika pojmu „daň“

Daň - *povinná zákonom stanovená platba podľa vopred určenej sadzby do verejného rozpočtu, ktorá odčerpáva časť nominálneho dôchodku ekonomickému subjektu. Je to platba nenávratná, neúčelová, neekvivalentná. Pravidelne sa opakuje v časových intervaloch (napr. každoročne platená daň z príjmov), alebo je nepravidelná a platí sa za určitých okolností (napr. pri každom prevode nehnuteľnosti) [1].*

- **Neúčelovosť** - dane vyplýva z toho, že konkrétna daň v istej výške sa nemá použiť na financovanie konkrétneho vládneho projektu, ale stane sa príjmom verejného rozpočtu, z ktorého sa budú financovať rozličné verejné potreby.
- **Neekvivalentnosť** - pre platiteľa dane znamená, že nemá nárok na protihodnotu zodpovedajúcu výške jeho platby.

1.2 Pohľad do minulosti

Dane prešli od svojho vzniku až po súčasnosť dlhým vývojom. Súviseli s rozvojom štátu a odrážali aj zmeny celej ľudskej spoločnosti, zmeny názorov na fungovanie štátu, na hospodárstvo a obchod, ale aj na to, čo je dobro a spravodlivosť.

V prvopočiatkoch existencie štátnych útvarov vznikajú dane ako príjem panovníka. V staroveku a stredoveku financie panovníka splývajú s financiami štátu, k ich oddeleniu dochádza postupne s rastom významu štátnych funkcií a s nimi spojených finančných potrieb [5].

V staroveku mali dane druhotný význam. Vyberali sa nepravidelne a boli určené prevažne na financovanie vojen a udržiavanie poriadku v krajine. Platili sa hlavne v naturáliách, najmä majetkové dane (daň z prenajatej pôdy, daň z dobytku, daň z otroka). Platenie daní v tomto období malo často charakter dobrovoľnosti (napr. v starovekom

Grécku - prejav občianskej uvedomelosti). V období *feudalizmu* sa vytvorilo mnoho výnimiek z platenia daní (napr. daňové oslobodenie cirkvi a šľachty). Vznikajú tiež nové druhy daní [5]:

- **Domény** – odvody z výnosov z panovníkovho majetku - hospodárenia na jeho poľnohospodárskych a lesníckych pozemkoch. Väčšinou majú naturálnu podobu.
- **Regály** – poplatky za požičanie práv, ktoré patria výlučne panovníkovi. Jedná sa hlavne o právo ťažby, lovu, varenia piva, neskôr aj právo raziť mince.

V 12. storočí k týmto odvodom pribúdajú [5]:

- **Kontribúcie** – predchodkyne priamych daní, vyberajúce sa z hlavy, z majetku i z výnosov. Väčšinou sú to odvody mimoriadne, čo súvisí s nerovnomerným vývojom štátnych potrieb.
- **Akcízy** – prvá forma nepriamych daní, modernejšia forma regálov. Predstavujú daň z obehu tovarov, ktorá vystupuje vo funkcii spotrebných daní a postihuje jednotlivé druhy komodít (napr. soľ, vlnu, mydlo, víno, pivo, sviečky a pod.), jej výška sa riadi ich množstvom alebo stanovenou úžitkovou hodnotou.

V neskoršom *feudalizme* vznikajú zoznamy nehnuteľností, tzv. katastre, ktoré sú podkladom pre základ majetkových daní. V období *liberalizmu* sa objavuje snaha minimalizovať zásahy štátu do ekonomiky, ale súčasne prudko narastá jeho úloha v rôznych oblastiach spoločenského života (napr. v zdravotníctve, či v školstve), čo súvisí so zvyšujúcou potrebou finančných prostriedkov [5].

Dane už majú charakter pravidelných platieb, sú povinné pre všetky ekonomické subjekty, sú všeobecné a tvoria hlavný zdroj príjmov rozpočtov štátov. Na prelome 19. a 20. storočia sú prevádzané rozsiahle reformy, ktoré majú za následok predovšetkým tieto zmeny [5]:

- daňový výnos je určovaný podľa skutočného stavu, nie podľa vonkajších znakov (napr. počtu okien, výmery pozemku),

- dokumentom, na ktorom základe sa vyberá daň, sa stáva daňové priznanie bežne je už uplatňovaná progresívna sadzba dane.

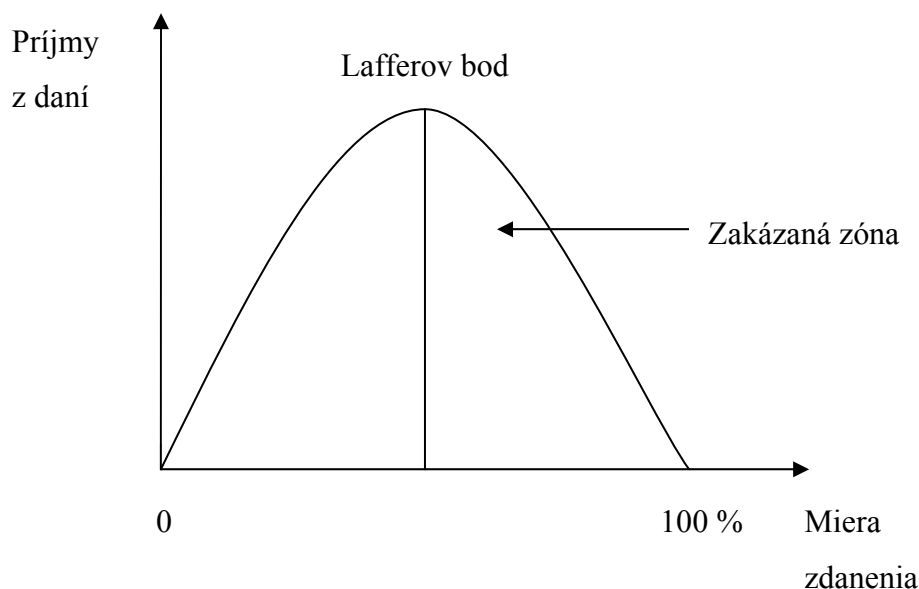
Obdobie po druhej svetovej vojne je charakteristické zvyšovaním daňovej kvóty, súvisiace so snahou získať finančné prostriedky na obnovu ekonomiky. V 70. a 80. rokoch sa v trhovách ekonomikách začína prejavovať stimulácia ponuky. Dôležitým znakom je zahájenie procesu zavádzania dane z pridanej hodnoty do daňového systému, najskôr v štátoch Európskeho hospodárskeho spoločenstva [1].

V *súčasnosti* sa objavuje trend zvyšovania podielu nepriamych daní, snaha o harmonizáciu, či aspoň o koordináciu daní v medzinárodnom meradle (viď. kapitolu 1.4.1 Harmonizácia daňovej sústavy) a v neposlednom rade snaha krajín o efektívne zmeny v ich daňových systémoch, ku ktorým patrí aj model rovnej dane, ktorého predmetom je aj moja bakalárska práca.

1.3 Úloha daní v ekonomike

Daňové zákony tvoria veľmi citlivo vnímanú oblasť právneho poriadku, pretože určujú spôsob a podiel, akým sa každý subjekt podieľa na financovaní potrieb štátu. Na jednej strane ovplyvňujú majetkové pomery daňových subjektov, na druhej strane podmieňujú možnosti štátu na financovanie svojich potrieb. Prirodzene tu vzniká rozpor medzi daňovníkom, ktorý má záujem odovzdať čo najmenší podiel svojho majetku, a štátom, ktorý má snahu zabezpečiť dostatok zdrojov na pokrytie svojich potrieb.

Už od prvotných počiatkov existencie daní sa spoločnosť stretáva s problémom stanovenia efektívnej a spravodlivej miery zdanenia. Vzťah medzi jej veľkosťou a daňovými príjmami štátneho rozpočtu vyjadruje i *Lafferova krivka* (viď. graf č. 1.1).

Graf č. 1.1: Lafferova krivka [2]

Teoretický priebeh tejto krivky ilustruje, že pri nulovom, ale i pri 100 % zdanení sú príjmy štátneho rozpočtu z daní rovné nule. Problém nastáva pri určení a empirickom overení bodu, v ktorom príjmy dosiahnu svojho maxima [2].

Štát by mal z daní uhrádzať predovšetkým činnosti spojené s ochraňovaním krajiny pred vonkajším nebezpečenstvom, udržiavaním poriadku a spravodlivosti vnútri krajiny, budovaním a udržiavaním takých zariadení verejného sektora, o ktoré nemá záujem žiaden jednotlivec, pretože sa nevyplácajú.

S úlohou daní v ekonomike sú späté aj ich funkcie a základné daňové princípy:

1.3.1 Funkcie daní

Medzi základné funkcie daní patrí [8]:

- **Alokačná (fiškálna)** - umožňuje získať finančné prostriedky do verejných rozpočtov, z ktorých sú následne financované verejné výdaje.
- **Redistribučná** - je dôležitá preto, že ľudia nepovažujú rozdelenie dôchodku a bohatstva vzniknuté fungovaním trhu za spravodlivé. Verejné financie (dane)

majú za úlohu presunúť jeho časť smerom od bohatších jedincov k chudobnejším.

- **Stabilizačná** - táto funkcia je historicky najmladšia, znamená zmierňovanie cyklických výkyvov v ekonomike v záujme zaistenia dostatočnej zamestnanosti a cenovej stability.

1.3.2 Základné daňové princípy

Princípy kladené na stavbu daňových systémov a zásad zdaňovania sú uznávané od čias *Adama Smitha* dodnes, líšia sa len v podrobnostiach rozpracovania jednotlivých bodov.

Avšak u všetkých je možné nájsť niektoré zhodné rysy, ktoré môžeme zhrnúť do štyroch základných daňových princípov [16]:

- **neutrálnosť** - zdanenie musí byť neutrálne, to znamená, že nemôže skresľovať hospodárske procesy a ovplyvňovať rozhodnutia subjektov. Táto požiadavka sa týka predovšetkým dane zo zisku. Keď subjekty začnú svoje správanie prispôbovať umelo a zle vytvoreným daňovým normám, napr. preskupovať svoje príjmy, znižujú tým celkový výsledok. Dokonale neutrálne stanovená daň nemení správanie subjektov.
- **jednoduchosť** - pravidlá zdaňovania musia byť jednoduché a jednoznačné. Takýto daňový systém smie obsahovať len nevyhnutné minimum noriem, tieto samotné musia byť ľahko pochopiteľné a smú mať len jeden výklad. Čím sú zákony a vyhlášky zložitejšie, tým sú vyššie náklady a nároky na výpočet, výber a správu dane, veď napokon daňové zákony nie sú robené pre ich tvorcov a daňových expertov, ale pre daňovníkov.
- **účinnosť** - Daň musí byť účinná. To znamená, že nesmie poskytovať legálne možnosti vyhnutia sa plateniu dane a nesmie uľahčovať nelegálny daňový únik, alebo dokonca subjekty k tomu nabádať. Tak isto nesmie neprimeranými zásahmi a nelogickými opatreniami subjekty kriminalizovať, teda ich k

daňovému úniku nepriamo nútiť. Čím viac výnimiek zákon obsahuje, tým ľahšie sa nájdu možnosti úniku.

- **spravodlivosť** - princíp spravodlivosti nerieši otázku, či samé vyberanie daní je spravodlivé, ale to, aby spôsob ich vyberania bol čo najspravodlivejší. Dane musia byť spravodlivé horizontálne aj vertikálne:
 - *Horizontálna spravodlivosť* - subjekty s rovnakými celkovými ziskami musia byť zdanené rovnako.
 - *Vertikálna spravodlivosť* - subjekty s vyššími celkovými príjmami platia relatívne (percentuálne) vyššiu daň (Pri rovnkej dani túto požiadavku zabezpečí nezdaniteľné minimum vo výške 19.2 - násobku životného minima).

1.4 Európska Únia a dane

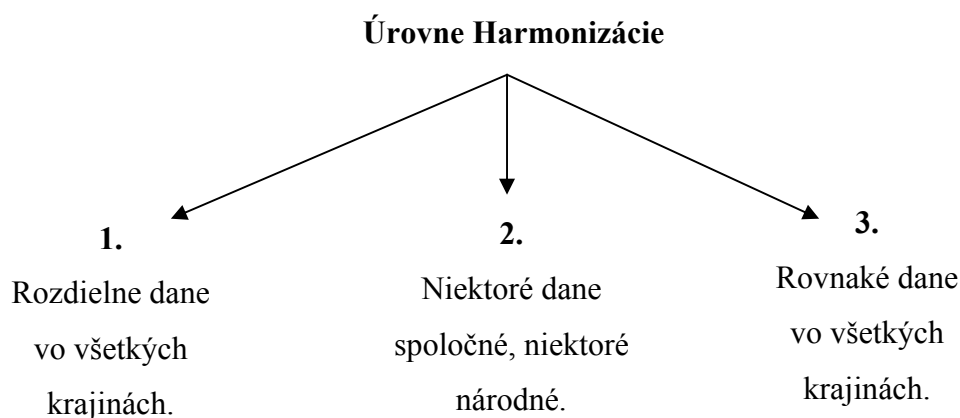
Daňová politika patrí od vzniku Európskeho spoločenstva k jednej z najviac citlivej zložky vládnej politiky, lebo ovplyvňuje príjmy štátnych rozpočtov členských štátov, tvorbu cien a kúpnu silu obyvateľstva.

V závislosti od postupného rozširovania ekonomickej integrácie nastáva stále zložitejšia hospodárska situácia, ktorá núti, či už k harmonizácii, alebo aspoň ku koordinácii daňových systémov - celého bloku štátnych daní, miestnych i regionálnych daní a k zavedeniu eura ako jednotnej európskej meny.

1.4.1 Harmonizácia daňovej sústavy

Daňová harmonizácia - *predstavuje proces zblížovania daňových sústav štátov na základe spoločných pravidiel, tiež mechanizmus, ktorého pomocou sú odstraňované také daňové ustanovenia, ktoré buď vytvárajú prekážky vo fungovaní jednotného vnútorného trhu alebo deformujú hospodársku súťaž* [4].

Ak vezmeme do úvahy výšku daňových základov, daňových sadzieb a spôsob daňových administratív, dostávame niekoľko úrovní daňovej harmonizácie [4]:

Graf č. 1.2: Úrovne daňovej harmonizácie [4]

Medzi hlavné ciele daňovej harmonizácie patria:

- odstránenie daňových hraníc a vytvorenie rovnakých konkurenčných podmienok pre podnikateľské subjekty,
- zjednotenie a unifikáciu podmienok na vnútornom trhu EÚ ako hlavného motora integračných procesov v regióne,
- zosúladenie štruktúry daňových sústav a spôsobu výberu základných druhov daní v jednotlivých členských štátoch.

Tieto ciele, ako aj harmonizácia 3. úrovne, vyzerali spočiatku jednoducho. Neskôr, výsledkom práce niekoľkých komisií, ktorých úlohou bolo zmapovať situáciu v tejto oblasti, bolo zistené, že napriek tomu, že národné systémy zdanenia sú v štruktúre veľmi podobné, vnútri skrývajú veľké odlišnosti (napr. v metódach konštrukcie daňových základov, vo formách zdanenia, v nezdaniteľných častiach, v zdaňovacích obdobiach, v definíciách poplatníkov dane, v definíciách predmetu dane a celej rade ďalších).

Problém nastáva aj v odlišnosti účtovných systémov a z nich vyplývajúceho rôzneho pojatia hospodárskeho výsledku, dôležitého prvku stanovenia daňovej povinnosti.

Stretávame sa s existenciou dvoch účtovných systémov, a to [6]:

- **tzv. daňového účtovníctva** – hospodársky výsledok je priamo základ dane,
- **účtovníctva** – hospodársky výsledok nie je základom dane, na ten sa musí transformovať prostredníctvom mimo účtovných operácií.

Keďže daňovú politiku si uskutočňuje každá členská krajina sama, na základe národných zvyklostí je samozrejme preferovanie svojich štátnych záujmov a akékoľvek pokusy o harmonizáciu sú považované za vstupovanie do vnútorných záležitostí, stáva sa *jednomyselnosť*, potrebná na schválenie návrhu smernice upravujúcej harmonizáciu daňového systému takmer neuskutočniteľnou podmienkou (často dochádza k situáciám, keď je harmonizačné opatrenie blokované jedným, alebo dvoma členskými štátmi [6]).

„Rôzne daňové systémy v jednotlivých štátoch sú nutnou podmienkou konkurencie, ktorá je zdrojom bohatstva a blahobytu ľudí a práve daňová konkurencia umožňuje krajinám ako Slovensko urýchliť dobiehanie starých členov Európskej únie [21].“

Práve z týchto dôvodov sa Európska únia zriekla vytvorenia jednotného daňového systému. Namiesto toho sa pri stanovení predpisov v oblasti daňového práva rozhodla aproximovať zákonodarstvá členských štátov EÚ do navzájom kompatibilného stavu a podriadiť národné daňové sústavy všeobecným úlohám európskej integrácie [6].

V súčasnosti má daňová harmonizácia a koordinácia v Európskom spoločenstve za úlohu umožniť medzi členskými štátmi predovšetkým *voľný pohyb ľudí, kapitálu, tovarov a služieb*. Z vyššie uvedených dôvodov sleduje tri hlavné ciele:

- stabilitu daňovej kapacity členských krajín,
- bezproblémové fungovanie jednotného trhu,
- podporu rastu zamestnanosti.

1.4.2 Harmonizácia korporatívneho zdaňovania

Rast globalizácie a významu nadnárodných spoločností, ktoré chceli plne využívať výhody spojené s podnikaním na jednotnom trhu, viedol Európsku komisiu k analyzovaniu korporatívneho zdaňovania v jednotlivých členských štátoch. Výsledkom bolo zistenie veľkých rozdielov, nielen v štruktúre, ale i v daňových sadzbách, ktoré skutočne ovplyvňujú rozhodovanie nadnárodných korporácií o umiestnení investícií a spôsobujú deformácie hospodárskej súťaže.

Z pohľadu celkovej ekonomickej efektívnosti by daňové systémy mali byť neutrálne, tzn. že rozhodovanie o umiestnení investícií by nemalo byť ovplyvňované výškou daňových sadzieb. V tejto situácii by teda nemali čeliť investície rovnakého druhu, smerujúce do odlišných štátov, rozdielnym efektívnym sadzbám dane [4].

Na základe vyššie uvedenej analýzy boli navrhnuté štyri možné varianty harmonizácie systému korporatívneho zdaňovania [4]:

- **Zdanenie v domácej zemi** – spoločnosť by pre celoeurópske aktivity užívala pravidlá, platné v zemi, kde má spoločnosť sídlo alebo miesto vedenia. Pritom by si mohla zvoliť, či budú zisky zdaňované v každej zemi inak, alebo či budú podliehať jednému daňovému systému.
- **Spoločný konsolidovaný základ dane** – predpokladá sa jednotný daňový základ pre spoločnosti, ktoré si tento systém zvolia (spoločnosti s celoeurópskymi aktivitami).
- **Európska korporatívna daň** – bola by spracovaná jednotnou sadzbou na úrovni Európskeho spoločenstva.
- **Povinný harmonizovaný základ dane** – tento systém by povinne zaviedol pre všetky spoločnosti v EÚ jednotný základ dane.

Hlavným dlhodobým cieľom je implementácia *spoločného konsolidovaného základu dane korporácií, zdaňovanej v domácej zemi*, ktorý má predpoklady pre nastolenie spravodlivej daňovej súťaže a odstránenie diskriminácie malých spoločností, ktoré nemajú celoeurópske aktivity a tým pádom musia používať domáce daňové pravidlá [4].

Tento systém je však spojený s harmonizáciou v plnom slova zmysle, ktorá je sprevádzaná stratou veľkej časti národnej daňovej suverenity. V dnešnej dobe však členské štáty nie sú ochotné takéhoto veľkého kompromisu (obava menších štátov o zabrzdenie ich ekonomického rozvoja) a tak presadenie tohto modelu je veľmi nereálne.

„Návrh harmonizácie podnikových daní z Bruselu by mohol, ak by bol implementovaný, zničiť schopnosť Dublinu obstať v konkurencii o investície a pracovné miesta v globálnom hospodárstve.“ : varoval Írsky premiér Bertie Ahern [10].

V porovnaní s prvotnými cieľmi Európskej komisie je dôležité zdôrazniť, že naďalej už ***nie je usilované o harmonizáciu sadzieb, ale len o zjednotenie daňových základov*** [4].

V situácii, keď sú základy dane definované jednotne, sú spoločnosti sami schopné v jednotlivých krajinách identifikovať daňové zaťaženie, čo v oblasti daňových sadzieb otvára priestor pre spravodlivú daňovú súťaž. V konečnom dôsledku tak zjednotenie daňových základov môže samo spontánne generovať zjednocovanie daňových sadzieb naprieč Európou.

2 Daňová reforma – rovná daň

Daňová reforma - taká zmena systému, ktorá so sebou prináša predpoklady pre zvýšenie dynamickej alebo statickej alokačnej efektívnosti zdrojov v ekonomike. Redukuje príležitosti pre zisk, ktorý nevzniká na trhu v prostredí konkurencie, ale je garantovaný samotným systémom pre jednotlivé záujmové skupiny. Pritom dôležité je redukovanie celkových výhod, nie ich redistribúcia [17].

2.1 Daňová reforma na Slovensku

V roku 2004 prebehla na Slovensku, zásadná daňová reforma, ktorá vyvolala nespočetné diskusie nielen doma, ale aj v zahraničí. Hlavné opatrenia – zavedenie jednotnej sadzby dane z príjmov na úrovni 19 % (tzv. rovná daň) a zjednotenie sadzieb dane z pridanej hodnoty (DPH) na rovnakej úrovni – sa stali predmetom nielen ekonomických, ale aj politických debát.

2.1.1 Potreba daňovej reformy

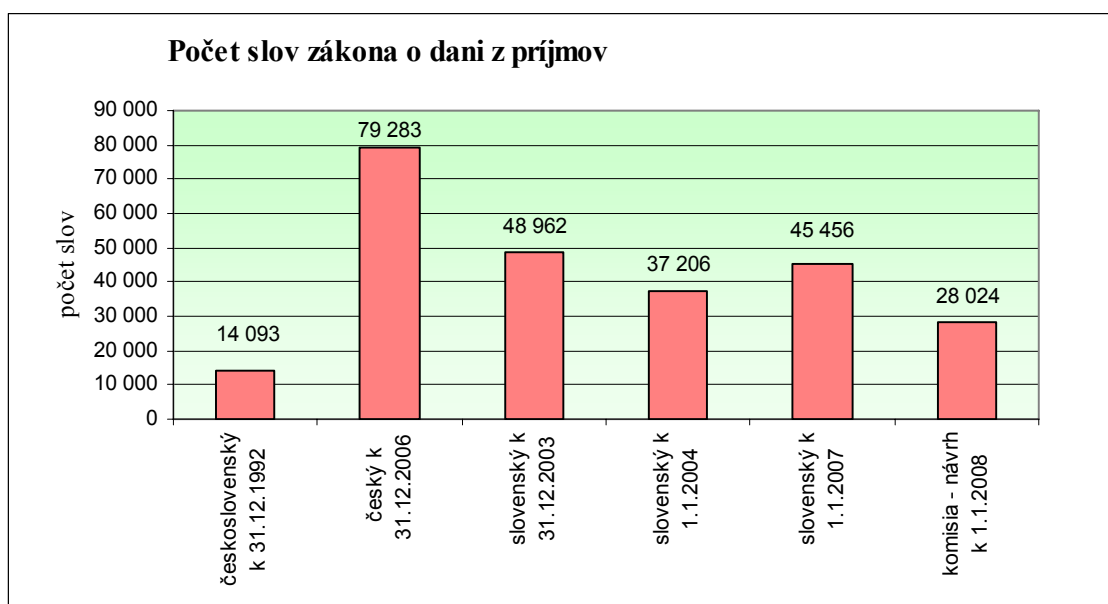
Keďže posledná výrazná reforma daňovej sústavy pred avizovanou reformou bola uskutočnená pred desiatimi rokmi pod vplyvom vážnych zmien v ekonomickej sfére – prechodu od centrálne plánovaného hospodárstva socialistického typu k trhovo orientovanej ekonomike, nutnosť zmeny bola nevyhnutná. Daňové zákony platné od roku 1993 boli veľakrát novelizované, najmä v snahe „zaplátat“ ich nedostatky, ktoré sa podarilo veľmi rýchlo nájsť a využiť vo svoj prospech určitej skupine daňovníkov. Pod tlakom lobistických skupín sa do daňových zákonov dostalo aj veľa nesystémových výnimiek, ktoré zvýhodňovali, či znevýhodňovali určité skupiny daňovníkov [18].

Ako nie najšťastnejšie sa ukázalo aj uplatňovanie rôznych sadzieb daní, či už podľa výšky základu dane (napríklad pri dani z príjmu fyzických osôb podľa výšky príjmu) alebo podľa druhu zdaňovaného príjmu (daň z kapitálových výnosov). Tým boli daňovní poplatníci motivovaní k presunom svojich príjmov do iných druhových skupín, časovému rozloženiu či dokonca presunu na iné výhodnejšie zdaňované subjekty. Tak „optimalizovali“ svoju daňovú povinnosť [19].

Sadzba dane	Druh príjmu
0%	napr. príjmy z prevádzky malých vodných elektrární do výkonu 1MW
1%	z nájomného pri dojednaní práva o kúpe prenajatej veci
2%	napr. paušálna daň z príjmov do 500 000 Sk
2,25%	napr. paušálna daň z príjmov do 1 000 000 Sk
2,50%	napr. paušálna daň z príjmov do 1 500 000 Sk
2,75%	napr. paušálna daň z príjmov do 2 000 000 Sk
5%	napr. z úroku plynúceho fyzickým osobám z vkladov s dohodnutou dobou viazanosti najmenej 3 rokov
10%	napr. z príjmov z prostriedkov soc. fondu
15%	napr. z výnosov z akcií, z podielov na zisku z účasti v s. r. o. ...
18%	napr. daňovník, ktorý zamestnáva viac ako 50 % zamestnancov so ZPS a ŤZP zo všetkých zamestnancov
20%	napr. z úrokov, z výhier ...
25%	napr. z príjmov právnickej osoby, z príjmov z obchodného, techn. alebo iného poradenstva ...
28%	napr. fyzická osoba, ktorej príjem je od 180 000 Sk do 396 000 Sk
35%	napr. fyzická osoba, ktorej príjem je od 396 000 Sk do 564 000 Sk
38%	napr. fyzická osoba, ktorej príjem presahuje 564 000 Sk

Tabuľka č. 2.1: Prehľad sadzieb daní pred daňovou reformou [19]

Dôsledkom tohto procesu bolo výrazné skomplikovanie daňového práva, jeho slovný objem sa zväčšil viac ako dvojnásobne, množstvo výnimiek a podmienok spôsobovalo nejednoznačnosť zákonov, čo zasa spôsobovalo potrebu vydávania ďalších usmernení, či výkladov [18].

Graf č. 2.1: Počet slov zákona o dani z príjmov [22]

Za obdobie uplatňovania zákona vzrástol počet výnimiek a podobných ustanovení na 212 [18].

Druh	Počet položiek
Výnimky	90
Príjmy, ktoré nie sú súčasťou základu dane	19
Oslobodenia od dane	66
Rôzne sadzby dane	37

Tabuľka č. 2.2: Počet položiek výnimiek a iných oslobodení pred reformou [18]

Z tohto vyplynulo, že daňové právo, ktorým sa majú riadiť milióny daňových subjektov, musí byť zrozumiteľné, čo sa stalo doménou úzkej skupiny odborníkov, navrhovateľov daňovej reformy.

2.1.2 Ciele a zásady daňovej reformy

Zámerom reformy, navrhutej ako *fiškálne neutrálnej*, bolo dosiahnuť nasledujúce široké **ciele** [19]:

- vytvorenie priaznivého podnikateľského a investičného prostredia pre jednotlivcov aj spoločnosti,

- odstránenie existujúcich slabých stránok a deformačných účinkov daňových zákonov,
- dosiahnutie vysokého stupňa daňovej spravodlivosti rovným zdaňovaním všetkých druhov a výšky príjmov.

Tieto ciele sa mali dosiahnuť dôkladnou implementáciou niekoľkých jednoduchých **zásad**, na ktorých bola založená daňová reforma [19]:

- presun daňového bremena z priamych daní na nepriame dane, t.j. presun od zdaňovania výroby smerom k zdaňovaniu spotreby,
- zavedenie nízkych daňových sadzieb a eliminácia všetkých výnimiek, oslobodení od dane a špeciálnych režimov,
- zrušenie progresívneho zdaňovania príjmov zavedením rovnej dane,
- odstránenie deformujúcich prvkov daňovej politiky ako nástroja pre dosiahnutie nefiškálnych cieľov,
- odstránenie dvojitého zdanenia príjmov v maximálnej možnej miere.

2.1.3 Koncepcia daňovej reformy

Daňová reforma bola formulovaná s cieľom nastoliť na Slovensku moderný daňový systém, ktorý motivuje ľudí pracovať viac, respektíve aktívne si hľadať zamestnanie, podnikateľov investovať a vytvárať tak nové pracovné miesta. Tým má reforma prispieť k dynamickému a udržateľnému rastu ekonomiky, ktorý je hlavným predpokladom zvyšovania životnej úrovne obyvateľstva [3].

Hlavným pilierom daňovej reformy sa stal nový zákon o dani z príjmov, ktorý zmenil filozofiu zdaňovania príjmov na Slovensku: značne zjednodušil legislatívu zdaňovania príjmov, odstránil všetky ustanovenia o daňových úľavách a zaviedol jednotnú 19 % sadzbu pre fyzické i právnické osoby.

Cieľom tzv. rovnej dane je zdaňovať rovnakým spôsobom všetky druhy príjmov bez ohľadu na druh ekonomickej aktivity [22].

Boli zrušené rozličné výnimky, úľavy na dani, samostatné základy dane, špeciálne režimy, prípadne oslobodenia od daní, ktoré zneprehľadňovali daňový systém a vytvárali priestor pre daňové úniky.

Poznámka: z praktických dôvodov, ako napr. komplikované vyčíslenie hodnoty, či administratívna náročnosť, boli niektoré oslobodenia od dane zachované. Medzi ne patria napríklad [16]:

- ***niektoré transfery z verejných zdrojov*** – nebolo by logické, aby orgány verejnej moci poskytovali podporu z verejných zdrojov a súčasne by časť tejto podpory vzápätí odobrali späť formou dane,
- ***príjmy fyzických osôb z predaja hnuteľného majetku, ktorý neslúži na podnikanie***, čo je bežnou praxou vo väčšine krajín.

V prípade DPH a spotrebných daní sa jednalo predovšetkým o zmenu daňového zaťaženia, postačujúce boli preto novely zákonov. Majetkové dane plynúce do štátneho rozpočtu boli postupne, počnúc rokom 2004, respektíve 2005, zrušené [16]. Hlavné črty daňovej reformy na Slovensku by sme mohli zhrnúť do niekoľkých bodov:

Daňová reforma v roku 2004:

- zavedenie rovnej sadzby dane z príjmov na úrovni 19 % (tak pre fyzické ako aj pre právnické osoby),
- zjednotenie sadzieb DPH taktiež na úrovni 19 % (predtým 14 % a 20 %),
- zvýšenie spotrebných daní mierne nad minimálne sadzby požadované EÚ,
- zrušenie dane z dividend,
- zrušenie dane z prevodu a prechodu nehnuteľností (až od roku 2005),
- zrušenie dane z dedičstva a darovania,
- zavedenie vyššej odpočítateľnej položky na daňovníka a daňového bonusu na dieťa,
- zrušenie viacerých výnimiek, odpočítateľných položiek a špeciálnych režimov pri zdaňovaní príjmov.

2.1.4 Zavedenie rovnej dane

Analytici radi poukazujú na to, že kým v prvej polovici 19. storočia bola rovná daň normou v industrializujúcich sa štátoch, prvé hlasné volanie po „ťažko progresívnej alebo odstupňovanej dani z príjmu“ prišlo od K. Marxa v jeho Komunistickom manifeste v roku 1848. Napokon to však bola kapitalistická časť sveta, ktorá prijala Marxovo volanie. Odvtedy bola myšlienka rovnej dane mnohokrát vzkriesená a množstvo krajín prijalo takú či onakú verziu „režimu rovnej dane“. Avšak doteraz, napriek všetkým debatám, žiadna „veľká“ západná ekonomika neprešla na daňový režim s rovnou daňou [11].

Podľa často spomínanej štatistiky, platcom daní na celom svete trvá vyplnenie daňových formulárov 8 miliárd pracovných hodín [11].

Zavedenie rovnej dane na Slovensku spočívalo v jednotnom zdanení príjmov fyzických i právnických osôb jedinou lineárnou sadzbou dane vo výške **19 %**, ktorá sa začala uplatňovať od 1. januára 2004.

Jednoducho povedané, rovná daň znamená, že každý je zdaňovaný jednou sadzbou. V takomto systéme, namiesto komplexnej sady skupín na daň z príjmu, štát vyhlási prah, za ktorým všetci platia zo svojho príjmu fixnú sadzbu. Tento prah je normálne dostatočne nízky na to, aby poskytol „motiváciu“ občanom platiť dane namiesto ich nepriznávania. Takýto systém zdaňuje všetky príjmy len raz.

Existencia jednej marginálnej daňovej sadzby znižuje deformačné účinky zdaňovania príjmov fyzických osôb a obmedzuje s tým spojené ekonomické prekážky. Preto sa od rovnej dane očakáva, že bude stimulovať vyššie pracovné výkony – zvyšovať produktivitu práce v krátkodobom i dlhodobom horizonte a zároveň aj zvyšovať investície do ľudského kapitálu [3].

Podstata rovnej dane spočíva v tom, že máme širší základ dane a nízku jedinou sadzbu. Výnimky v rovnej dani nemajú uplatnenie. Táto cesta, ktorú Slovensko zvolilo v roku 2004, sa javí ako úspešná a vidieť to nie len na výbere dani, ale aj na jednoduchosti

daňového systému, na vyššej ochote ľudí daň platiť a v neposlednom rade na raste HDP [22].

Z odborného hľadiska daňovej politiky však rovná daň neznamená taký podstatný zásah do ekonomického systému, ako sa jej v povedomí verejnosti pripisuje. Rovná daň totiž nie je celkom „rovná“, metodicky čistejšie by bolo používať termín rovná sadzba dane. Jej zavedením sa totiž ani zďaleka neodstránila progresivita zdanenia [11].

“Rovná daň je „myšlienka, ktorej čas prišiel a pre tých, ktorí ju prijímú, budú ohromné výhody,“ tvrdí predseda Adam Smith Institute : Madsen Pirie [11].

2.1.5 Prečo práve rovná daň?

- ***Rovná daň je solidárna***

Jedna zo zásad a vymožeností občianskej spoločnosti je, že na základné funkcie štátu ako je obrana, súdnictvo, školstvo, polícia atď. prispievajú majetnejší vo väčšej miere. Zdanenie musí tento princíp solidarity dodržiavať, zároveň však nemôže demotivovať k hospodárskej činnosti, nemôže tlmiť ekonomickú aktivitu. Jedine rovná daň spĺňa obidve požiadavky súčasne. *Rovná daň nie je rovnaká daň*, 19 % zo 100 tis. nad nezdaniteľné minimum je **19 tis. sk** a 19 % z milióna nad nezdaniteľné minimum je **190 tis. Sk**, teda **10 krát viac**. Okrem toho nie je nikdy rovnou daňou, lebo musíme započítať vplyv nezdaniteľných čiastok, či zliav na dani.

- ***Rovná daň zdaňuje presne raz***

Ďalšia podstatná vlastnosť rovnej dane je nielen rovnaké ale aj jednorazové zdanenie príjmov. To znamená, že príjem, ktorý pred svojou spotrebou bol už raz zdanený, **nemôže byť zdanený druhýkrát**. Napr. zisky, ktoré vytvorila s.r.o. boli predmetom zdanenia v tejto s.r.o. a preto, keď sú vyplatené spoločníkom, už nie sú predmetom dane. Rovná daň znamená dôsledné uplatnenie princípu zdanenia rovným dielom.

- ***Rovná daň je jednoduchá***

Minulý zákon o dani z príjmov obsahoval 21 rôznych sadzieb daní a poznal 443 druhov príjmov. Každý príjem musel byť priradený ku konkrétnej sadzbe dani a aj preto bol zákon neúmerne komplikovaný. Rovná daň takéto komplikácie nepozná. Je úplne jedno o aký druh a akú výšku príjmu sa jedná, sadzba dane je vždy len jedna [18].

„Výhodou rovnej dane je jednoduchosť, ktorá prináša úspory na byrokracii a obmedzuje daňové úniky.“ povedal Andrei Grecu z Adam Smith Institute, na konferencii o rovnej dani v Prahe [27].

- ***Rovná daň najviac dodržiava princípy zdanenia***

Rovná daň je *spravodlivá*, lebo rovnakú výšku príjmu zdaňuje rovnako a vyšší príjem zdaňuje viac. Rovná daň je *jednoduchá*, lebo množstvo definícií rôznych príjmov nie je potrebné, všetky sú posudzované rovnako. Rovná daň je *neutrálna*, lebo je jedno akú činnosť daňovník vykonáva, aký má druh a výšku príjmu, sadzba dane je vždy rovnaká. Rovná daň je účinná, lebo kvôli svojej všeobecnosti znižuje náklady na jej výber a kontrolu. Čím viac výnimiek zákon obsahuje, tým ľahšie sa nájdu možnosti úniku.

- ***Rovná daň zníži priestor pre daňové úniky a špekulácie***

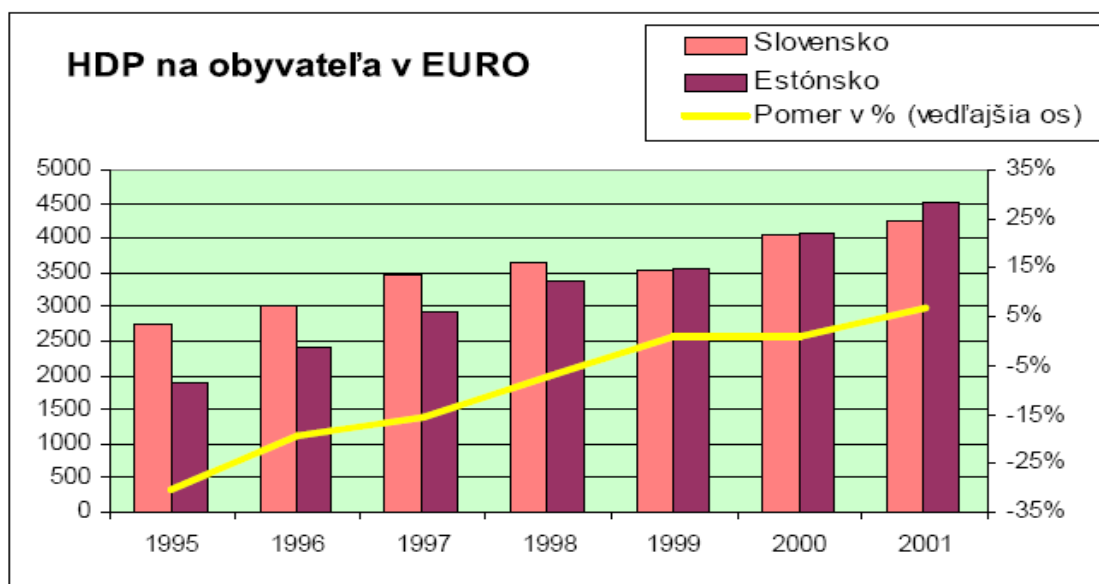
Tým, že akýkoľvek druh a akákoľvek výška príjmu nad nezdaniteľné minimum je zdanená rovnako, odpadá motivácia k presúvaniu príjmov zo základov dane s vysokým zdanením do základov s nízkym zdanením.

- ***Rovná daň najlepšie odstráni výnimky***

V minulosti sa zákonodarca snažil cez daňový systém realizovať hospodársku, sociálnu či štrukturálnu politiku. Každá výnimka bráni nižšej dani pre všetkých ostatných. Preto je správne riešenie obmedzenie daňovej politiky na výlučne fiškálnu úlohu, a to je výber daní. Rovná daň spolu s jednou sadzbou DPH je to najjednoduchšie a najprehľadnejšie riešenie.

- ***Rovná daň zrýchľuje hospodársky rast***

Príkladom je napríklad Estónsko, ktoré v roku 1995 malo o 30 % menší HDP na obyvateľa ako Slovensko a v roku 2001 o 6 % vyšší, podobne aj jedna z najrýchlejšie rastúcich ekonomík na svete, Hongkong [16].

Graf č. 2.2: Porovnanie HDP na obyvateľa na Slovensku a v Estónsku [16]

- ***Rovná daň je v súlade s medzinárodným právom a Ústavou SR***

Koncepcia rovnej dane, ako aj celá daňová reforma, prísne dodržiava všetky ustanovenia smerníc EÚ, je plne v súlade so zmluvami o zamedzení dvojitého zdanenia, ostatnými medzinárodnými zmluvami a Ústavou SR.

2.1.6 Zmeny v pôvodne navrhutej reforme

Po parlamentných voľbách na Slovensku v roku 2006 sa víťazom stala liberálnejšie orientovaná strana. Toto víťazstvo spustilo vlnu diskusií nie len o daňovej reforme, ale aj o iných, ktoré predložila vláda naštartovala (dôchodková reforma, reforma zdravotníctva atď.).

Tieto zmeny však nemali dostatok času na adaptáciu v systéme, to bola jedna z príčin prečo sa stretli s nepochopením a nevelkým súhlasom obyvateľstva. O to ľahšie súčasná

liberálnejšia vláda schválila od nového roka (r. 2007) novelu zákona o dani z príjmov, ktorá obsahuje rôzne výnimky a oslobodenia od platenia daní. Ostáva len otázka či to nie je krok späť, keďže hlavným cieľom pôvodne navrhovanej daňovej reformy bola najvyššie možná miera jednoduchosti a spravodlivosti.

- Národná rada SR schválila zachovanie možnosti *asignácie dane*¹ vo výške 2 % pre fyzické (FO) aj právnické osoby (PO), ale iba na presne vymedzený okruh činností mimovládneho sektora. Jedná sa o ochranu a podporu zdravia, prevenciu, liečbu, resocializáciu drogovzo závislých v oblasti zdravotníctva a sociálnych služieb, podporu športu detí, mládeže a občanov zdravotne postihnutých, poskytovanie sociálnej pomoci a zachovanie kultúrnych hodnôt. Minimálna suma, ktorú môžu FO poukázať je 100 Sk (V predchádzajúcej úprave bola min 20 Sk). Pre PO platí limit maximálne 1 milión Sk [20].

Tento systém bude fungovať do konca tohto roku. Od nasledujúceho (r. 2008) bude možné odpočítat' od základu dane *hodnotu peňažných darov* na vymedzené činnosti mimovládneho sektora do výšky maximálne 1 % z daňového základu. Minimálna hodnota tohto daru bude 500 Sk pre FO a 2 000 Sk pre PO [20].

- Tiež zostali ponechané *paušálne výdavky* pre remeselníkov vo výške 60 %. Možno je tiež *spoločné zdaňovanie manželov* v nízkopríjmových rodinách. Manželia si v rodinách, v ktorých je jeden z príjmov nižší ako 8 795 Sk mesačne, môžu spoločne uplatniť odpočítateľné položky zo základu dane v plnej výške [20].
- Parlament schválil aj zmeny v zákone o dani z príjmov, podľa ktorých sa od začiatku roku 2007 viac zdaňujú osoby s nadštandardnými príjmami (tzv. *miliónárska daň*). Ide o hrubú mzdu vo výške približne 47 600 Sk mesačne. Od tejto sumy zamestnanci postupne prichádzajú o nezdaniiteľnú časť základu dane.

¹ *Daňová asignácia* – predstavuje možnosť daňového poplatníka rozhodnúť sa o určení časti svojej daňovej povinnosti (t.j. určitého podielu dane) pre iného príjemcu než je štát, pričom okruh týchto iných príjemcov štát vymedzuje [7].

O nárok na celú nezdaniteľnú sumu prichádzajú zamestnanci, ktorí v hrubom mesačne zarábajú viac ako 80 tis. Sk. Živnostníkov sa dotýka vyššie zdaňovanie v prípade, ak ich ročný základ dane presiahne približne pol milióna Sk [20].

- Zmenili sa tiež podmienky pre *platenie preddavkov na daň*. Fyzické osoby platia každý štvrt'rok preddavky na daň v tom prípade, ak ich posledná daňová povinnosť prekročí 50 tis. Sk, teda rovnako ako právnické osoby [20].
- Poslanci Národnej rady SR súhlasili taktiež so *znížením sadzby dane z pridanej hodnoty* (DPH) na lieky. Podľa schválenej novely zákona o DPH sa od roku 2007 platí pri liekoch a vybranom zdravotníckom tovare znížená sadzba vo výške 10 %. Na ostatné tovary zostala zachovaná aj naďalej základná sadzba DPH vo výške 19 %. Keďže ceny liekov sú regulované štátom, podľa predpokladov rezortu financií sa zníženie sadzby DPH premietne aj do konečných cien [20].

Ostáva už len otázka, či predpoklad znižovania ceny liekov bol správny:

„Podľa odhadov Združenia zdravotných poisťovní Slovenskej republiky môžu poistenci v priemere na liekoch a zdravotníckych pomôckach usporiť 47 až 50 korún ročne, mesačne teda zhruba štyri koruny [13].“

2.1.7 Možné úpravy v budúcnosti

Súčasný minister financií SR *Ján Počiatek* poveril špeciálnu komisiu na preskúmanie možných zmien v zákone. Komisia zriadená na obdobie od 1. 1. do 30. 4. 2007 mala za úlohu pripraviť úplne nové znenie zákona o dani z príjmov. Má sa jednať o ideálny zákon, bez akýchkoľvek politických vplyvov, lobingu, zvýhodňovania určitých skupín, sociálnych aspektov a pod. Komisia, pod vedením bývalého poradcu ministra financií **Richarda Sulíka** predstavila návrh zákona. Jedná sa o námet do odbornej a spoločenskej diskusie, ktorý je maximálne prehľadný, jasný, krátky a má menej ako dve tretiny objemu toho dnešného [22].

Podstatou tohto návrhu je zrušenie 40 rôznych výnimiek, rôznych špeciálnych daňových režimov, zjednodušenie procesov a dosiahnutie rovnakého výnosu dane z príjmu pri 16 % sadzbe. Výnos dane má byť teda tých istých 95 mld. Sk, ako by tomu bolo bez úpravy [22].

„Otázkou je len, či ho chceme docieľiť s výnimkami pre rôzne skupiny a 19 %-nou sadzbou pre ostatných, alebo bez výnimiek 16 %-nou sadzbou pre všetkých. Menej míňať na výnimky znamená nižšiu sadzbu dane – pri rovnakom daňovom zaťažení a teda pri rovnakom výnose z daní, bavíme sa len o preskupení príjmov [22].“

Medzi výnimky, ktoré návrh zákona ruší patrí napríklad:

- ***Daňové zvýhodnenie pre doplnkové dôchodkové sporenie (ďalej len DDS) a pre životné poistenie*** – táto výnimka sa najskôr vzťahovala len na DDS (ako cieľ podpory dôchodkovej reformy) a veľa nestála. Potom sa životné poisťovne pomocou účinného lobingu domohli rozšírenia tejto výnimky (aj napriek tomu, že trh životného poistenia bol už dobre rozvinutý). A dnes spôsobuje výpadok 2 mld. Sk [22] .
- ***Ďalšia miliardová výnimka je 2 % asignácia*** – „*Keď znížime daň na 16 %, bude firma X platiť nižšiu daň a z ušetreného sa môže sama voľne rozhodnúť, koho a v akom rozsahu podporí [22].“*

Neprikláňam sa k tomuto kroku hlavne preto, že je diskutabilné či spoločnosť vôbec niekoho podporí, keďže teraz, keď je asignácia daní stále platná, je firme v podstate jedno, či 2 % z daní dá štátu, alebo podporí nejakú organizáciu, ale keď sa bude jednať o jej zisk, situácia sa zmení a tým aj podľa môjho názoru klesne ochota niekoho podporovať.

- ***Oslobodenie od dane pri predaji nehnuteľností*** – „*Prečo by nemal ten, kto kúpi dom za 4 milióny a predá ho za 5, platiť daň z príjmu z jedného milióna korún? Ten čo pracuje v bani a zarobí za dva roky milión, musí platiť daň a ten kto kúpi*

a predá dom, nemusí? Prečo? Daň treba platiť z akéhokoľvek zisku a príjmu a potom môže byť aj nižšia sadzba [22].“

- Veľmi problémové sú **paušálne náklady živnostníkov** vo výške 60 a 40 percent (v súčasnosti si môžu 60 % odčítať remeselníci a 40 % ostatní živnostníci) – spojených so vznikom tzv. pro forma živnostníkov, ktorí sú v skutočnosti zamestnanci [22].

„Prečo má kožušník mať možnosť uplatniť si 60 % paušálnych nákladov, ale krajčír nie? V čom je kováč lepší (60 %) ako zámočník (40 %) [23]?“

- **Ďalšie výnimky** sú opravné položky, daňový odpis pohľadávok, presúvanie strát do budúcich období, daňové zvýhodnenie lízingu, nezdaňovanie výhier, či nezdanenie prvých 24.900 Sk pri príjmoch z nájmu (nad rámec nezdaniteľného minima). O daňové výhody by podľa navrhovaného zákona mali prísť aj poslanci, sudcovia, či prokurátori [22].

Očakávané sa nový návrh zákona stretol s odporom dotknutých strán, ktorým sa nepáči, že sa zrušia práve ich výnimky:

„Nemohli by sme realizovať mnoho z našich plánovaných programov. Tie dve percentá pre nás znamenajú naozaj veľa,“ povedala Eva Kováčová, výkonná riaditeľka nadácie Liga proti rakovine ako reakciu na návrh zrušenia asigácie 2 % daní [12].

*„No na druhej strane, každý bude mať to vedomie, že sa neruší len jeho výnimka, ale všetky a odmenou je nižšia sadzba. Je pochopiteľné, že každá dotknutá skupina, bude mať nádej, že si prelohuje zachovanie práve jej výnimky a sadzba bude znížená aj tak. Lenže práve to neprichádza do úvahy. **Bud’ výnimky alebo nízka sadzba** [22].“*

Hoci súčasný premiér Robert Fico taktiež zamietol úmysel znížiť daň z príjmu z 19 na 16 percent (hlavná príčina obava ohrozenia deficitu a tým prijatia Eura), priniesol inú predstavu daňových zmien. Vie si predstaviť, že by sa, podobne ako pri liekoch, znížila daň z pridanej hodnoty na učebnice, internet či knihy [14].

2.2 Rovná daň v Európe

Rovná daň je horúcou témou v nových členských krajinách a výzvy na daňové škrtý a zjednodušenia prichádzajú tiež z iných miest v Európe. Súčasne sa ale diskutuje o opodstatnení a efektívnosti týchto opatrení.

Revolúcia v oblasti rovnej dane sa v Európe začala v roku 1994 v Estónsku, ktoré zaviedlo 26 % (rok 2007 – 22 %) rovnú daň. Jeho ekonomika začala prekvitať. Estónsky príklad nasledovali Litva a Lotyšsko, neskôr Rusko a po ňom Slovensko [11]. Dnes je spolu medzi deviatimi východo a stredoeurópskymi krajinami s rovnou daňou aj Gruzínsko a Ukrajina. Krajiny, ktoré zaviedli rovnú daň sa preukazujú rýchlejším tempom ekonomického rastu a záujmom zahraničných investorov.

ROK	KRAJINA	SADZBA
1994	Estónsko	23 % rok 2006, 22 % v roku 2007
1994	Litva	33 %, 24 % v roku 2008
1995	Lotyšsko	25 %
2001	Rusko	13 %
2003	Srbsko	14 %
2004	Ukrajina	13 %
2004	Slovensko	19 %
2005	Rumunsko	16 %
2005	Gruzínsko	12 %

Tabuľka č. 2.3: Krajiny so zavedenou rovnou daňou (z príjmu fyzických osôb) [11]

Vplyv zavedenia rovnej dane na výšku príjmu každého jednotlivca, závisí od toho ako je daň nastavená, či obsahuje nejaké výnimky a čo všetko podlieha zdaneniu. Väčšina štátov bez ohľadu na výšku tejto dane uzákonila nezdaniteľné minimum, čím je v podstate zachovaná daňová progresia. Z teoretického hľadiska by mala rovná daň zo systému odstrániť všetky odpočítateľné položky, ale v praxi väčšina krajín zachovala odpočty na deti, na vzdelanie, na úroky z úveru na bývanie a príspevky na životné a dôchodkové poistenie.

Pokiaľ je rovná daň nastavená tak, aby motivovala k plateniu daní a k investíciám, t.j. na dostatočne nízkej úrovni (ekonomické štúdie za takú považujú limitnú úroveň 20 %),

má pre štát jednu nevýhodu, znižuje príjmovú stránku rozpočtu. Výpadok príjmu musí štát nahradiť zvýšením nepriamych daní, predovšetkým dane z pridanej hodnoty a spotrebných daní. Výnimkou tohto pravidla je Rusko a Ukrajina, kde príjmy výrazne vzrástli, potom čo nízke zdanenie umožnilo mnohým podnikateľom „vykĺznúť“ zo zóny šedej ekonomiky. Rusko zaviedlo rovnú 13 % daň na príjmy jednotlivcov, ale zisk firiem zdaňuje jednotnou 35 % sadzbou [9].

Jeden z najjednoduchších systémov zaviedlo Estónsko:

„ Daňový formulár je vyplnený ihneď, cez 70 % platcov dane priznáva cez internet“, povedal na konferencii o rovnej dani estónsky expremiér Juhan Parts [9].

Dvanásťročnú skúsenosť s rovnou daňou má aj Lotyšsko. Pôvodné nastavenie bolo 25 % pre podniky aj občanov, dnes je 15 %. Daňový systém je však už zložitejší, má viac odpočítateľných položiek, a okrem nezdaniateľného minima si môžu platcovia odpočítať náklady na dôchodkové poistenie, zdravotné poistenie, vzdelanie. Do daňového základu sa nepočítajú príjmy z dividend. Lotyšsko vykazuje trvalý nárast príjmov z daní. Z celkového podielu rozpočtových príjmov sú 27 %, a 73 % tvoria nepriame dane [6].

Podľa bývalého premiéra Maďarska Viktora Orbána, Maďarsko *„nebude mať inú voľbu“*, než pridať sa *„k vlaku s rovnou daňou“*, aby mohlo udržať konkurencieschopnosť krajiny a udržať si svoj podiel zahraničných investícií [11].

Zo všetkých krajín, ktoré zaviedli rovnú daň iba Slovensko zrušilo daň z dividend, prevodu a prechodu nehnuteľností, dedičskú a darovaciu daň.

2.2.1 Podrobnejší náhľad na daňové sústavy niektorých krajín s rovnou daňou

2.2.1.1 ESTÓNSKO

Sadzby dane z príjmu (FO i PO) sú nasledovné [4]:

- 24 % pre rok 2005,
- 23 % pre rok 2006,
- 22 % pre rok 2007.

Daň z príjmu fyzických osôb

Príjem fyzických osôb sa rozdeľuje na nasledujúce kategórie [4]:

- bežný príjem (zo zamestnania, penzie, z funkčných pôžitkov),
- príjem z podnikania,
- príjmy z nakladania s majetkom.

Penzie obecné dani z príjmov podliehajú, avšak sú zdanené nižšou sadzbou (10 %) a oslobodené v prípade vyplácania osobám starším ako 55 rokov, alebo invalidným [4].

Od základu dane z príjmov FO je možné odpočítať [4]:

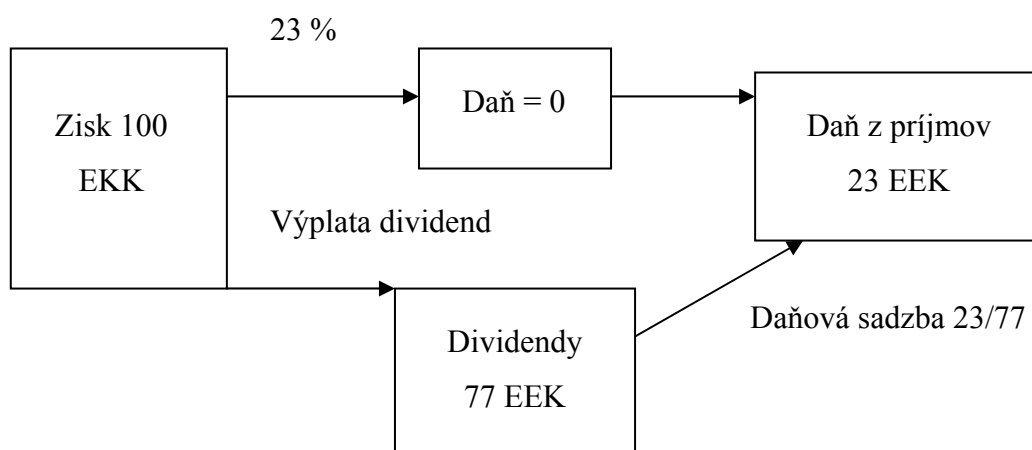
- zaplatené výživné,
- náklady na vzdelanie (úroky z pôžičiek na štúdium, len do 26 roku veku),
- dary na verejne prospešné účely a dary určitým typom organizácií (max. 5 % zdaniteľných príjmov),
- členské príspevky odborovým zväzom (max. 2 % zdaniteľného príjmu),
- úroky z pôžičiek na bývanie a z hypotekárneho úveru.

Celkový odpočet nákladov na vzdelanie, darov a úrokov z hypoték na bývanie nesmie presiahnuť 100 000 EEK² alebo 50 % zdaniteľného príjmu. Základná nezdaniteľná čiastka tvorí 20 400 EEK. Ak má rodina 3 a viac detí, má nárok na základnú nezdaniteľnú čiastku za každé dieťa mladšie ako 17 rokov [4].

² EEK = Estónske koruny, 1 EUR = 15,6495 EEK [29]

Daň z príjmov právnických osôb

Platba dane z príjmu PO je odložená, až do doby rozdeľovania zisku spoločnosti. Nerozdelené, reinvestované zisky zdaneniu nepodliehajú. Ako vidieť na schéme skutočné daňové zaťaženie tvorí teda 23/77 t.j. zhruba 29,87 % čistej hodnoty distribuovaného zisku [4].

Graf č. 2.3: Zdaňovanie rozdeleného zisku spoločnosti v Estónsku [4]

Daň z pridanej hodnoty

Estónsko uplatňuje základnú sadzbu DPH vo výške **18 %** a zníženú **5 %**, ktorá sa vzťahuje napr. na knihy, lekárske vybavenie, kultúrne akcie usporiadané štátom a pod. Registračnú povinnosť nemajú plátcovia, ktorých ročný obrat nepresiahne 250 000 EEK [4].

2.2.1.2 LITVA

Na rozdiel od Estónska je Litovský daňový systém omnoho zložitejší. Zahrňuje v sebe množstvo úľav, odčítateľných položiek, nezdaniteľných častí a v niektorých prípadoch dokonca i rôzne sadzby dane.

Daň z príjmov fyzických osôb

Pre účely dane z príjmov sa príjem poplatníka rozdeľuje na nasledujúce druhy [6]:

- príjem zo zamestnania,
- príjem z nezávislej činnosti,

- príjem zo športových a zábavných aktivít,
- príjmy z prenájmu nehnuteľností,
- licenčné poplatky,
- úroky,
- podiely na zisku vrátane dividend,
- príjmy plynúce z vlastníctva hnutel'ného a nehnuteľného majetku.

Od dane sú oslobodené napr.: štipendiá, príjmy z poľnohospodárstva, príjmy námorníkov pracujúcich na lodiach atď.

V prípade príjmov zo zamestnania nie je možné odpočítať cestovné, poplatník však nemusí zdaňovať celú radu nepeňažných plnení, ktoré mu zamestnávateľ poskytuje (napr.: rekreácie, zdravotná starostlivosť, či kultúrne predstavenie) [6].

Z príjmov z podnikania má poplatník dve možnosti ako príjem zdaňovať. Ak nie je zaregistrovanou osobou, môže použiť **15 %** sadzbu, ale bez odpočítania akýchkoľvek výdajov. Alebo sa môže rozhodnúť, zdaňovať svoj príjem z tzv. čistej hodnoty (po odpočte výdajov) sadzbou **33 %** [6].

V rámci daňového systému v Litve je poplatníkom umožnené od celkového príjmu (max. 25 %) odpočítať [6]:

- platby za vyššie vzdelanie poplatníka (vrátane úroku z pôžičiek na štúdium, do 26 rokov,
- úroky platené na leasing bývania,
- úroky z pôžičiek na bývanie, či rekonštrukciu bývania,
- životné poistenie.

Ďalej tu existuje rada mesačných nezdaniteľných čiastok [6]:

- 290 LTL³ – základná na poplatníka,
- 430 LTL – pre poplatníka s 3 a viac deťmi,
- 335 LTL – pre rodičov samoživiteľov.

³ LTL – Litovský litas, 1 EUR = 3,4530 LTL [29]

Pri niektorých príjmoch FO (napr.: dividendy, úroky, príjmy na športové a zábavné aktivity, kapitálové, či príjmy z prenájmu) je stanovená **15 %** sadzba dane. Na všetky ostatné sa vzťahuje sadzba **33 %** [6].

Daň z príjmu právnických osôb

Litva uplatňuje klasický systém zdaňovania zisku, takže tento je de facto zdanený dvakrát. Najskôr dani z príjmov PO na úrovni spoločnosti a po rozdelení ako príjem FO. Ak je však príjemca dividendy PO má možnosť si túto daň započítať oproti svojej daňovej povinnosti (FO takúto možnosť nemá) [6].

Zo zdanenia sú vylúčené nasledujúce druhy príjmov [6]:

- poistné plnenie,
- zisky z preceňovania aktív,
- zmluvné pokuty.

Sadzba dane z príjmov PO je **15 %**. Za určitých podmienok tu existuje tiež možnosť 13 % sadzby v prípade investičných príležitostí (investícia musí tvoriť najmenej 1 mil. EUR) [6].

Daň z pridanej hodnoty

Litva uplatňuje štandardnú sadzbu **18 %** a dve znížené sadzby. Prvej, vo výške **5 %** podliehajú hlavne ubytovacie služby, hromadná preprava osôb, farmaceutické produkty, knihy, noviny, atď. Druhá, vo výške **9 %** sa vzťahuje predovšetkým na stavebné práce, architektonické služby a výstavbu inžinierskych sietí. Registračnú povinnosť majú všetky podnikateľské subjekty, ak ich obrat za 12 mesiacov presiahne 100 000 LTL [6].

2.2.1.3 LOTYŠSKO

Keby by sme mali hodnotiť jednoduchosť daňových systémov pobaltských krajín, ten Lotyšský by sa ocitol na 2. mieste, hneď za Estónskym.

Daň z príjmov fyzických osôb

Pre účely dane z príjmu je možné príjmy rozdeliť^[4]:

- príjmy zo zamestnania,
- príjmy z podnikania,
- príjmy z prenájmu,
- dividendy,
- úroky,
- licenčné poplatky.

V prípade príjmov zo zamestnania nie je možné odpočítať náklady na cestovné. Akékoľvek výhody, ktoré poskytuje zamestnávateľ zamestnancovi sú tiež predmetom dane, tak ako aj všetky druhy penzií.

Od dane sú oslobodené nasledujúce druhy príjmov [4]:

- dedičstvo,
- dary od fyzických osôb,
- výplata životného poistenia,
- vyplatené výživné.

V Lotyšsku existujú nasledovné mesačné nezdaniteľné čiastky [4]:

- 32 LVL⁴ – základná nezdaniteľná čiastka,
- 22 LVL – na vyživované dieťa,
- 22 LVL – na vyživovaného manžela(ku).

Sadzba dane pri príjmoch FO, ako aj pri príjmoch z kapitálu, licenčných poplatkoch, či penziách je v jednotnej výške **25 %**.

Daň z príjmu právnických osôb

V Lotyšsku sa uplatňuje daňový systém, ktorý zabráňuje dvojitému zdaneniu rozdeleného zisku. Keď je zisk plne rozdelený vo forme dividend, je na úrovni

⁴ LVL = Lotyšský lats, 1 EUR = 0,6962 LVL [29]

spoločnosti vyňatý zo zdanenia zrážkovou daňou a na úrovni príjemca sú dividendy od dane oslobodené tiež. Sadzba dane je **15 %** [4].

Zaujímavá je existencia veľmi dobre prepracovaného systému investičných zvýhodnení, ktorý musel byť v súvislosti so vstupom Lotyšska do EU v roku 2004 veľmi obmedzený. Lákavým typom pre investorov sú vybrané regióny, u ktorých sa až do konca roku 2017 uplatňuje znížená sadzba dane z príjmu PO vo výške 5 %. Ďalšie úľavy existujú pre spoločnosti zaoberajúce sa poľnohospodárskou výrobou (10 LVL za každý hektár poľnohospodárskej pôdy), alebo pre investície v najnižšej čiastke 10 mil. LVL, dokončené do 3 rokov (možnosť započítať až 40 % investície) [4].

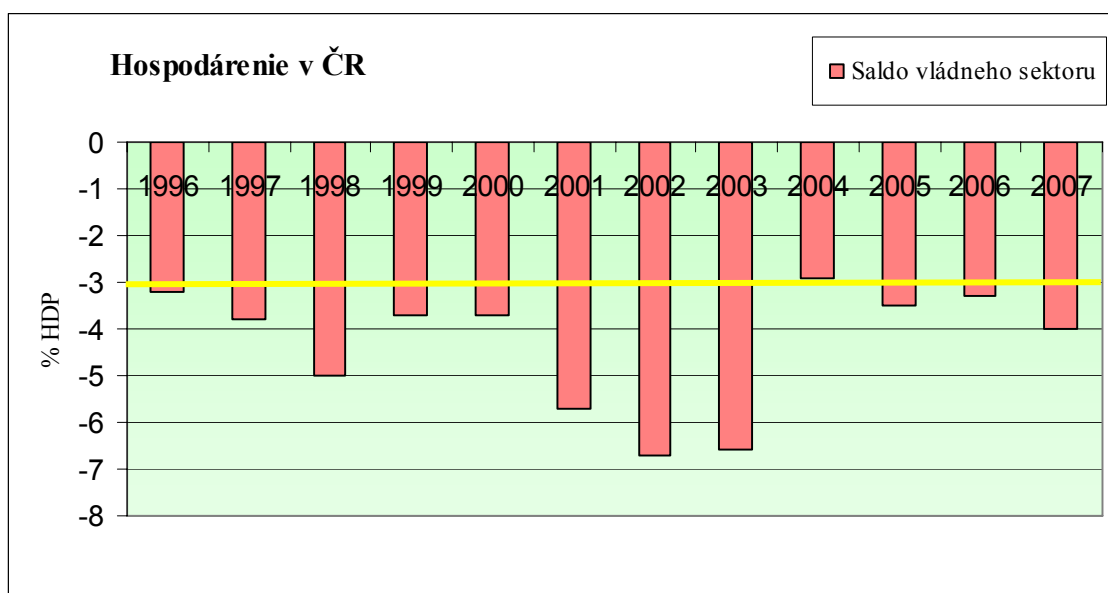
Daň z pridanej hodnoty

Lotyšsko uplatňuje štandardnú sadzbu dane vo výške **18 %** a jednu zníženú, vo výške **5 %**. Tejto podliehajú hlavne ubytovacie služby, voda, odpady, veterinárske a lekárske služby a podobne. Registračnú povinnosť k DPH majú všetky podnikateľské subjekty, ak ich obrat za 12 mesiacov presiahne 10 000 LVL [4].

2.2.2 Návrhy rovnej dane v Českej republike

2.2.2.1 Nutnosť zmeny

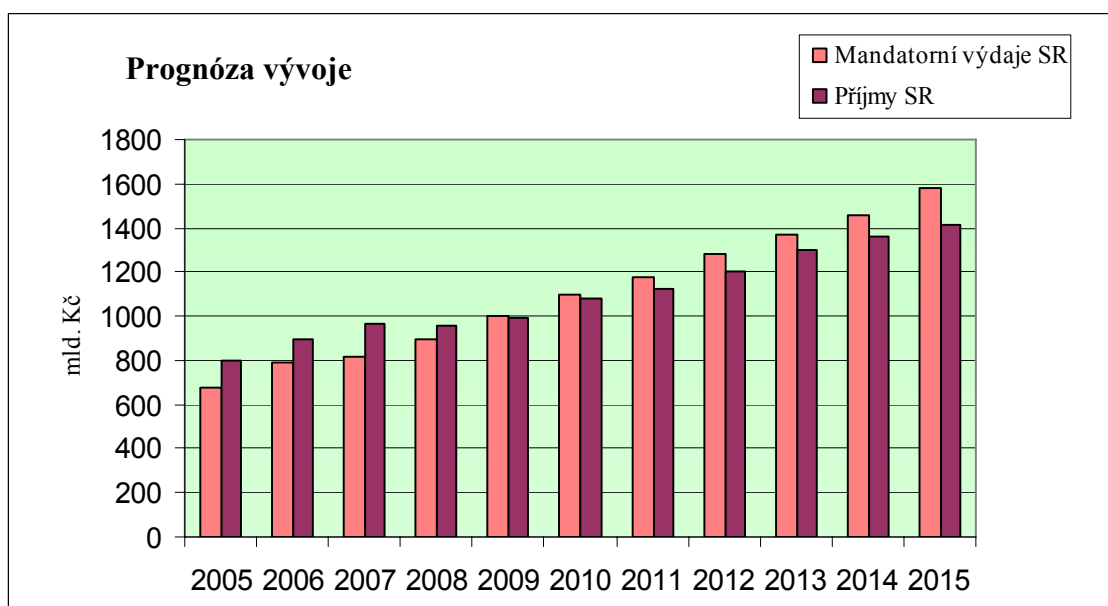
Navzdory tomu, že Česká ekonomika prechádza priaznivým obdobím a jej vývoj neustále napreduje, existuje tu problém, ktorého neriešenie by mohlo ohroziť plnenie *maastrichtských kritérií* [28] a následne prijatie eura. Predovšetkým ide o hrozby: ***presiahnutie deficitu verejných financií nad 3 % HDP a celkového verejného dlhu nad 60%***.

Graf č. 2.4: Trvale deficitné hospodárenie v ČR [31]

Súčasná vláda vidí hlavnú príčinu deficitu v neudržateľnom trende v oblasti bežných, predovšetkým *mandátných výdajov*⁵, ktorého pokračovanie by malo za následok, že už v roku 2009 bude ich nárok na výdaje vyšší ako príjmy štátneho rozpočtu. Tento vývoj, okrem iného tiež neúnosne zužuje priestor pre vládnu politiku a financovanie výdajových priorít (napr. investícií, podpory vedy a výskumu a iné) [31].

⁵ *Mandátné (obligatórne) výdavky* – v štát. rovine povinné záväzky vychádzajúce zo zákona (transferové platby typu sociálnych dávok, mzdy...) [7].

Graf č. 2.5: Prognóza vývoje mandatorních výdajů oproti celkovým příjmům ŠR [31]

2.2.2.2. Pripravované reformné kroky vlády

Aj problémy, opísané v predchádzajúcej kapitole, boli príčinou republikového stretnutia predstaviteľov ODS dňa 03.05.2007 v Prahe [30], na ktorom boli predstavené premiérom Miroslavem Topolánkem, pripravované reformné kroky vlády, ktoré sú zhrnuté v nasledujúcich bodoch:

- **Daň z príjmu fyzických osôb (DPFO)**

Pre zvýšenie jednoduchosti daňového zákona, ako i k zvýšeniu obmedzenia daňových únikov, sa česká vláda prikláňa k **zavedeniu rovnej dane z príjmov FO**, a to vo výške **15 %**. Táto sa však nebude počítat' z doteraz známeho základu dane, ale z tzv. „*superhrubého*“ príjmu, ktorý bude zahrňovať poistné platené zamestnancom i zamestnávateľom (v súčasnosti oslobodené podľa § 6 zákona o DzP), od ktorého si vláda sľubuje zvýšenie transparentnosti povinných odvodov [32].

Avizované je taktiež **zvýšenie zliav na dani**, ktoré umožňuje ekonomicky aktívnym dôchodcom priznať zľavu na dani až vo výške 24 840 Kč [32].

Zľava na	Pred zmenami (2007)	Po zmenách (2008)
poplatníka	7 200	24 840
poplatníka (dôchodcu)	-	24 840
daňové zvýhodnenie na dieťa	6 000	10 440
na druhého z manželov bez príjmu	4 200	24 840
na študenta	2 400	4 020
držiteľa preukazu ZTP/P	9 600	16 140
požívateľa plného invalid. dôchodku	3 000	5 040
požívateľa čiastočného invalid. dôchodku	1 500	2 520

Tabuľka č. 2.4: Návrh zvýšenia zliav na dani [32]

Zjednodušením podnikateľského prostredia a znížením daňového zaťaženia drobných podnikateľov je obhajovaný návrh **zrušenia minimálneho základu dane**.

- **Daň z príjmu právnických osôb (DPPO)**

S cieľom zatriktívniť ČR pre investície obecné je avizované **zníženie sadzieb DPPO**, chápané ako stimul pre príliv zahraničných investorov [32]:

- 22 % pre rok 2008,
- 20 % pre rok 2009,
- 19 % pre rok 2010.

- **DPH**

K snahe zvyšovať podiel nepriamych daní, na úkor jeho znižovania pri daniach priamych, by malo prispieť navrhované **zvýšenie zníženej sadzby DPH z 5 % na 9 %**. Novinkou je aj jej uplatnenie na ekologické palivá [32].

- **Ďalšie zvažované zmeny 2009 – 2010**

- zrušenie dane z prevodu nehnuteľností,
- oslobodenie príjmu z dividend a z kapitálového výnosu,
- zavedenie jedného miesta pre výber daní, ciel a poistného [32].

„Týmto návrhom sa však nerušia takmer žiadne výnimky. Celkovo český zákon o dani z príjmov obsahuje vyše dvesto výnimiek, len § 4 zákona o dani z príjmov obsahuje 43 rôznych výnimiek, z ktorých sa rušia iba štyri. § 6 ods. 9 obsahuje ďalších 23 a rušia sa len tri atď., pritom práve zrušenie väčšiny výnimiek by výrazne pomohlo financovať výpadok spôsobený nízkou sadzbou dane, rovnou pre všetky subjekty“ [26], tak ako to prezentuje návrh poslanca Vlastimila Thustého, vypracovaného Richardom Sulíkom a Petrom Pažitným, ktorý patria medzi autorov slovenských reforiem.

Podstatou nimi navrhutej rovnkej dane, vo výške **12 %** je **zdanit' akúkoľvek novovytvorenú hodnotu a to presne jedenkrát** (to znamená napr.: úver takouto hodnotou nie je, preto nebude zdanený, podobne dividendy), zároveň zrušiť takmer všetky výnimky a rozšíriť základ dane, z ktorého sa daň počíta [24].

„Plne chápem, že dotknutým skupinám sa nebude pozdávať, že prídu o výnimku, ale treba si postaviť otázku, či je spravodlivé, aby práve na ich výnimku sa museli skladať ostatní daňovníci formou vyššej sadzby dane [24].“

Daň sa podľa tohto návrhu zákona počítala z dnešnej hrubej mzdy, ktorú by doplnili odpočty na poplatníka a manželku vo výške 6 166 korún. Základná sadzba DPH by sa znížila z 19 na 17 percent a znížená 5 % sadzba by rovnako ako vo vládnom návrhu, stúpila na 9 %. Čo sa týka paušálnych výdajov živnostníkov, je navrhnuté ich zjednotenie vo výške 20 % [15]. Tento návrh tiež radikálne zmenšuje rozsah zákona o dani z príjmov, zo súčasných 120-tich strán na 30 [33].

Vo výpočtoch dopadov na daňovníkov je v alternatíve „dnes“ uvedený daňový bonus 6.000 Kč ročne na dieťa, v alternatíve „vláda“ je to 10 440 a v alternatíve „Tlustý“ je pre porovnateľnosť tiež uvedených 6.000 Kč ako ročná podpora detí, i keď sa ráta s jej presunom (určite nie s jej zrušením) do rezortu Ministerstva sociálnych vecí [25].

Oba spomínané návrhy sú však ešte len otázkou diskusií a záleží od vlády, ktorý, prípadne jeho časti, príjme a bude implementovať do praxe.

3 Porovnanie daňového zaťaženia rôznych spoločenských vrstiev

Ako študentka daňového poradenstva si uvedomujem, že najlepšie sa pôsobenie daní pochopí a vysvetlí na príkladoch. To bol aj dôvod prečo som sa rozhodla analyzovať a porovnať daňové zaťaženie rôznych spoločenských vrstiev a tým zároveň zabezpečiť čiastočnú objektivnosť môjho výskumu.

Keďže po slovenskej daňovej reforme v roku 2004 bolo najviac kritizované daňové zaťaženie najchudobnejšej a strednej vrstvy, zamerala som sa práve na túto skupinu poplatníkov.

Moje výpočty v základe vychádzali z dvoch reálnych daňových subjektov a ich daňových priznaní: *študenta*, poplatníka dane z príjmu FO v ČR a *finančného poradcu – živnostníka*, poplatníka dane z príjmu FO v SR. Postupne som ich príjmy a ich životnú situáciu modifikovala a tým som dostala rôzne úrovne spoločenského života a to:

- FO – študenta,
- FO – zamestnanca s 1 vyživovaným dieťaťom, manžel/ka bez príjmu,
- FO – zamestnanca s 2 vyživovanými deťmi, manžel/ka so samostatným príjmom,
- FO – finančného poradcu, živnostníka s príjmom z dividend.

Mojím cieľom bolo poukázať na to, že zavedenie rovnej dane má pozitívne dopady, nielen na daňový systém konkrétnej krajiny, ale aj na jej podnikateľské prostredie a samotných občanov. Z tohto dôvodu som počítala daňové zaťaženie jednotlivých spoločenských vrstiev podľa slovenského zákona (zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov), v ktorom je rovná daň už implementovaná, a podľa českého zákona (zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znení pozdějších předpisů), kde sa o jej zavedení zatiaľ len diskutuje.

Predpoklady výpočtov :

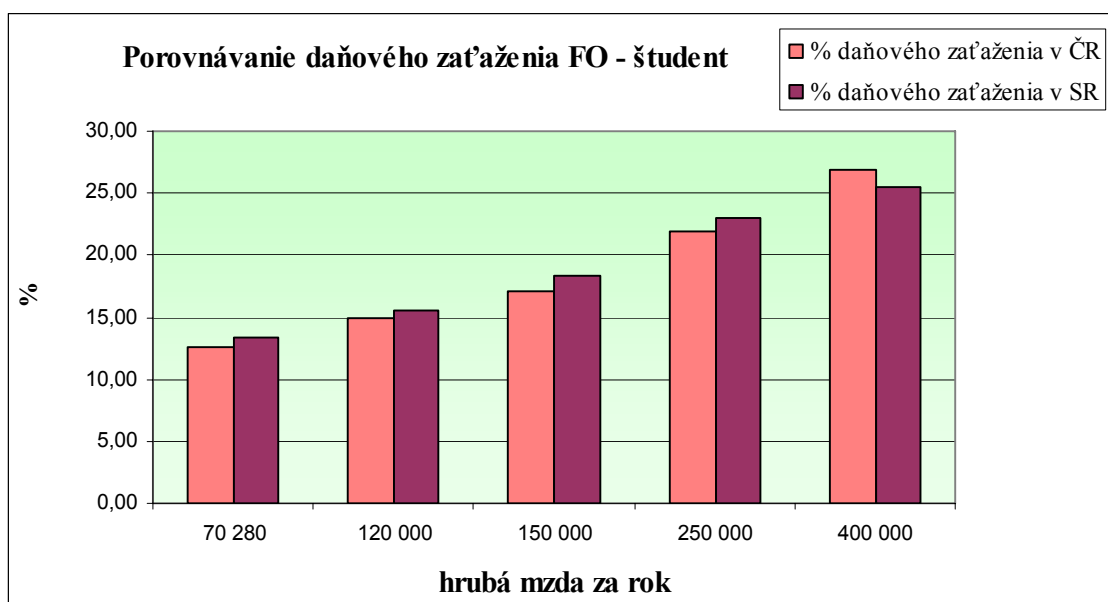
- keďže som moje výpočty robila v percentách, rozličná úroveň kurzu českej a slovenskej koruny nemá na ne vplyv. Vo všeobecnosti však platí, že český daňový poplatník má väčšiu kúpnu silu, keďže kurz českej koruny dosahuje lepší vývoj ako kurz slovenskej,
- výpočty sa sústreďujú len na priame dane (vid'. prílohy), % daňového zaťaženia neberie do úvahy zaťaženie spôsobené sadzbou DPH,
- daňové priznania sú počítané za obdobie roku 2006, ich náhlady sú k dispozícii v prílohách,
- výdaje na zaistenie a udržanie príjmov sú platné podľa znení oboch zákonov,
- % *daňového zaťaženia* vyjadruje koľko percent odvádza poplatník štátu z hrubého príjmu (zahrňuje v sebe daň + odvody),
- % *dane* vyjadruje, koľko percent tvorí daň z hrubého príjmu poplatníka.

3.1 FO - študent

Pri výpočte daňového zaťaženia pri študentovi som vychádzala z úhrnu príjmov od všetkých zamestnávateľov v hodnote od 70 280,- do 400 000,-. Výsledky poukazujú na to, že pri súčasnom nastavení daňového systému je pre tento daňový subjekt výhodné zdaňovanie v ČR. Túto situáciu spôsobuje hlavne:

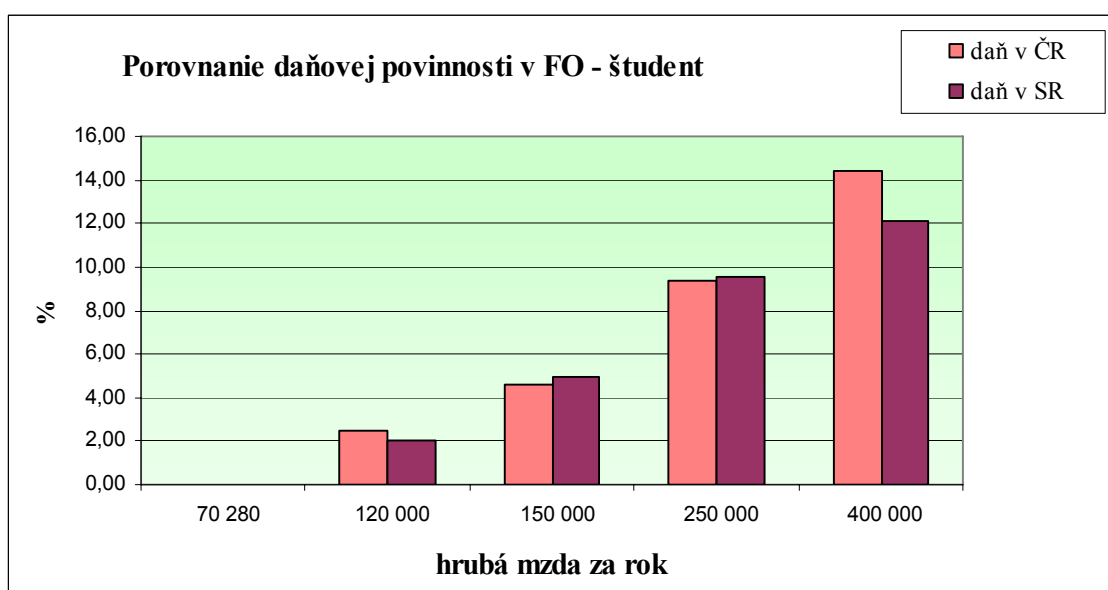
- rozdielne odvodové zaťaženie (v ČR – 12,5 % a v SR – 13,4 %),
- zľavy na dani v ČR a to na poplatníka: 7 200 Kč a na študenta 2 400 Kč,
- ako aj progresívna sadzba dane v ČR, ktorú v SR nevykryje ani vysoká nezdaniteľná čiastka na poplatníka v hodnote 90 816 Sk.

Obrat nastane až od hrubej mzdy približne 33 300,- mesačne (400 000,- ročne), kedy sa prejaví nižšia 19 % sadzba v SR.

Graf č. 3.1 : % daňového zaťaženia FO – študent v ČR a v SR

Keď však porovnávame, čisto len % dane z hrubého príjmu, výsledky budú v oboch krajinách približne rovnaké, s výraznejšími rozdielmi študentov s hrubým mesačným príjmom 10 000,- (čo predstavuje HM 120 000,- ročne) a 33 300,- (HM 400 000,- ročne). Tu sa podľa môjho názoru prejavuje dobré nastavenie rovnej dane na Slovensku, ktoré nadmerne daňovo nezaťažuje najchudobnejšiu vrstvu a zároveň nedomotivuje šikovných a úspešných študentov, aspoň čo sa týka v oblasti daní a tejto spoločenskej skupiny.

Graf č. 3.2: % dane FO – študent v ČR a v SR

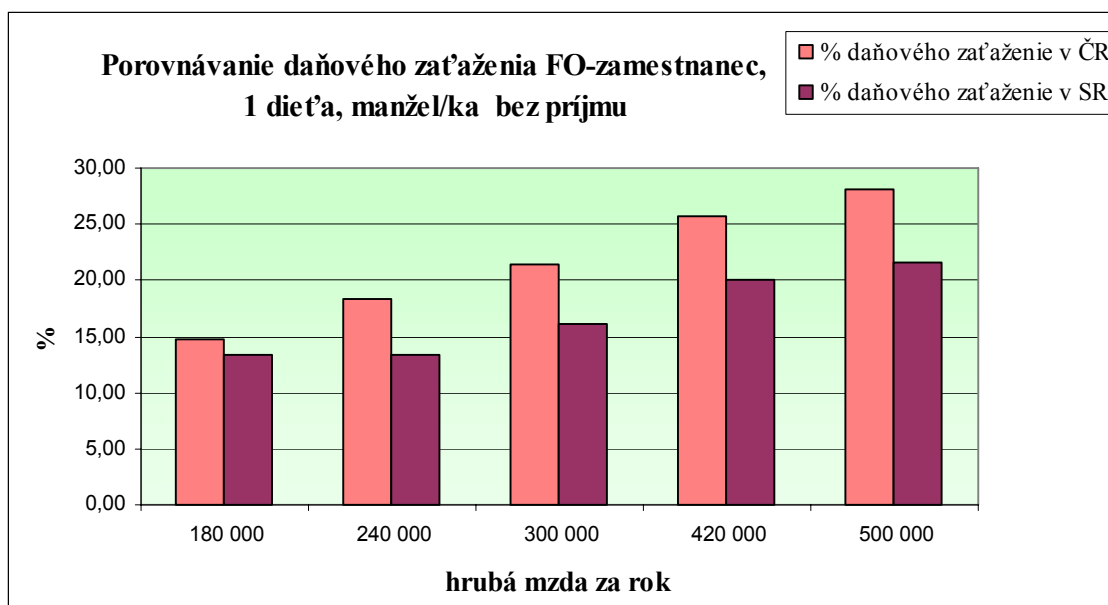
3.2 FO – zamestnanec, varianta A

Keďže študentom nebude človek večne, za ďalšiu pozorovanú skupinu som si zvolila zamestnanca, ktorý sa nachádza v zložitej životnej situácii, kedy živí jedno dieťa a zároveň druhý partner/ka nemá vlastný príjem, čiže táto rodina existuje len z jedného platu.

Ako je viditeľné z grafu (graf č. 3.3), nadstavenie systému rovnej dane na Slovensku jeho situácii neprihoršuje, práve naopak. Tento výsledok je dosiahnutý hlavne zásluhou vysokých nezdaniteľných častí základu dane (90 816 Sk) na daňovníka, uplatňovaných i na jeho manžela/ku bez vlastných príjmov, ktoré zabezpečujú solidárnosť a progresivitu rovnej dane.

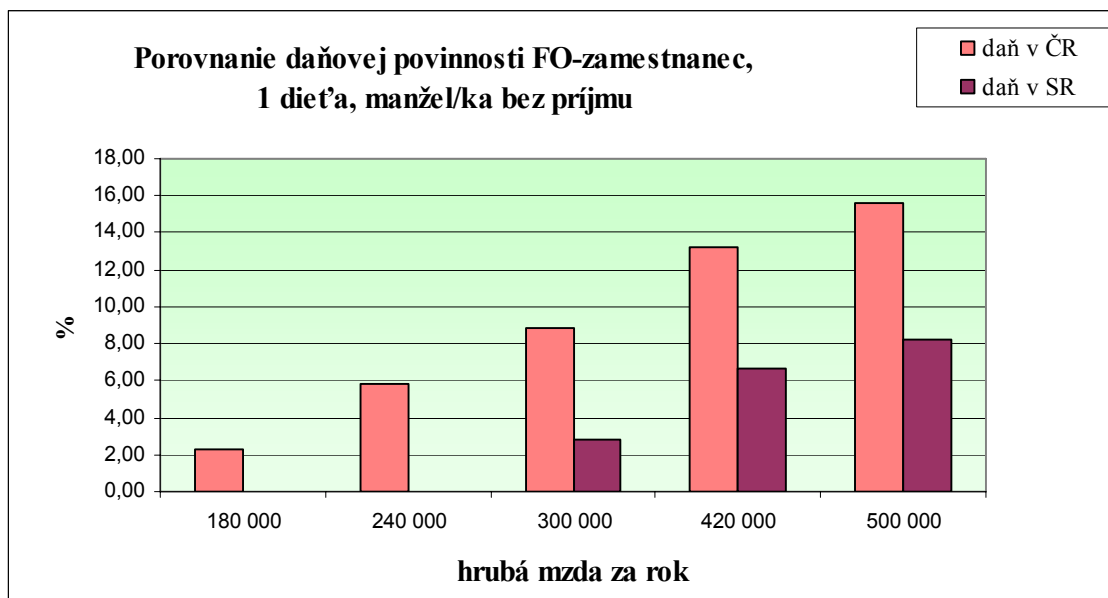
Čo sa týka vyživovaných detí, vo výške daňového bonusu (ako aj v podmienkach jeho uplatnenia), v ČR nazývaného daňového zvýhodnenia na každé vyživované dieťa, nie sú veľké rozdiely:

- SR – 6 480 Sk ročne, 540 Sk mesačne
- ČR – 6 000 Kč ročne, 500 Kč mesačne

Graf č. 3.3: % daňového zaťaženia FO – zamestnanec, varianta A v ČR a v SR

Keď berieme do úvahy % daní z hrubého príjmu, v prvých dvoch úrovniach pozorovaných výšok mesačnej hrubej mzdy (HM 15 000,- a 20 000,-) na Slovensku, pojem daň neexistuje. Tento výsledok svedčí o daňovom zvýhodnení ľudí s najnižšími príjmami.

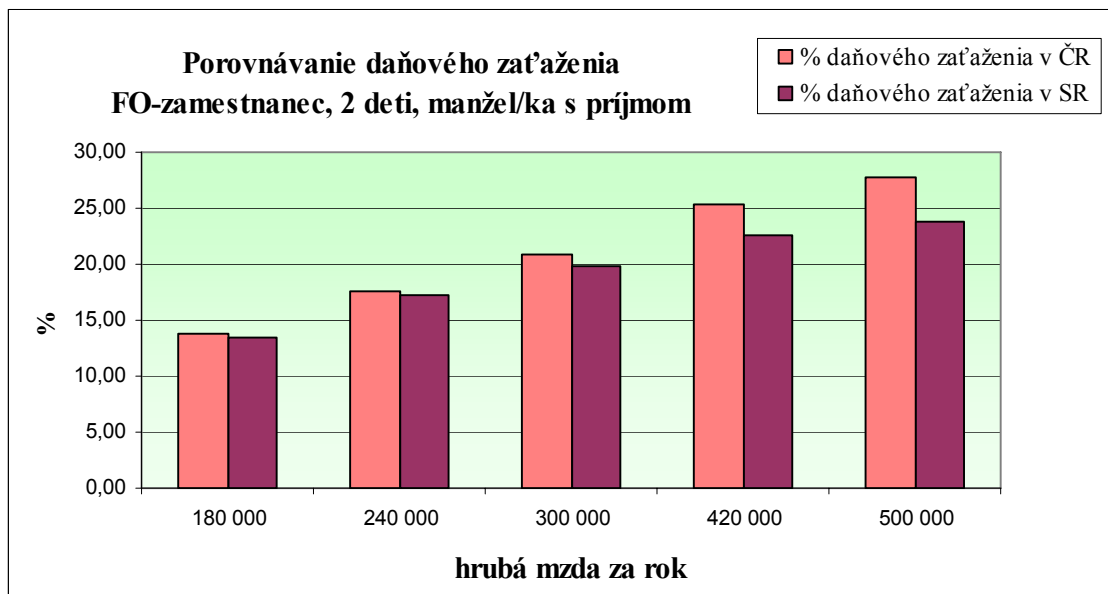
Graf č. 3.4: % dane FO – zamestnanec, varianta A v ČR a v SR

3.3 FO – zamestnanec, varianta B

Táto spoločenská skupina predstavuje v mojich výpočtoch najbežnejšiu situáciu v rodine, kde obaja z manželov dosahujú určité príjmy a vychovávajú dve deti (napr. žiaka základnej školy a študenta strednej školy), ktoré sú obe nepľnoleté, resp. neprekročili 26 rok života, čiže jeden z rodičov má nárok na uplatnenie daňového bonusu, alebo daňového zvýhodnenie platného ČR.

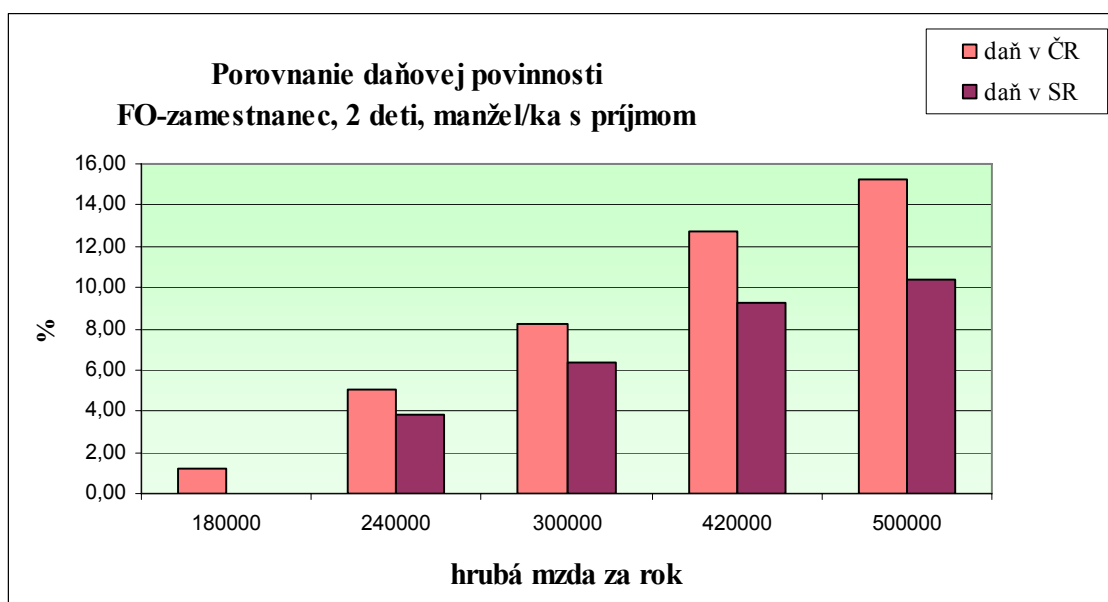
Keďže tu chýba uplatnená nezdaniiteľná časť základu dane na manžela/ku, ako tomu bolo v predchádzajúcej variante, % daňového zaťaženia tejto spoločenskej skupiny je v oboch daňových systémoch približne rovnaké, výraznejšie rozdiely sa objavujú až pri ročnej HM 420 000,- a 500 000,- z pozorovaných hodnôt HM.

Čiastka uplatnená formou daňového bonusu (SR), resp. daňového zvýhodnenia (ČR) za každé vyživované dieťa, nemala veľký vplyv na dosiahnutie tohto stavu, podobne ako v predchádzajúcej variante. Jej hodnota sa v SR, ako aj v ČR len zdvojnásobila.

Graf č. 3.5: % daňového zaťaženia FO – zamestnanec, varianta B v ČR a v SR

Avšak pri % dane z celkových hrubých príjmov vznikajú značné rozdiely. Táto situácia je spôsobená tým, že do tohto výpočtu nezasahuje výška odvodov. Odchýlenie sa tu vytvára hlavne kvôli už spomínanej výške nezdaniiteľnej časti ZD na daňovníka na Slovensku - 90 816 Sk (voči, ktorej zľava na poplatníka v ČR v hodnote 7 200 Kč nemá šancu, aspoň keď hovoríme o pozorovaných hodnotách HM), ako aj kvôli 19 % sadzbe dane z príjmu na Slovensku.

Graf č. 3.6: % dane FO – zamestnanca, varianta B v ČR a v SR

3.4 FO – živnostník

Malé a stredné podnikanie poskytuje jedinečný priestor na dosiahnutie nových pracovných príležitostí, zvýšenie blahobytu a sociálnej stability, aj preto cieľom každej vlády je vyvinúť potrebné nástroje na jeho podporu. Jedným z nich by mohla byť aj úroveň daňového zaťaženia malého a stredného podnikania. Práve z tohto dôvodu som si vybrala ako poslednú porovnávaciu spoločenskú vrstvu finančného poradcu, ktorý poskytuje svoje služby na základe živnosti.

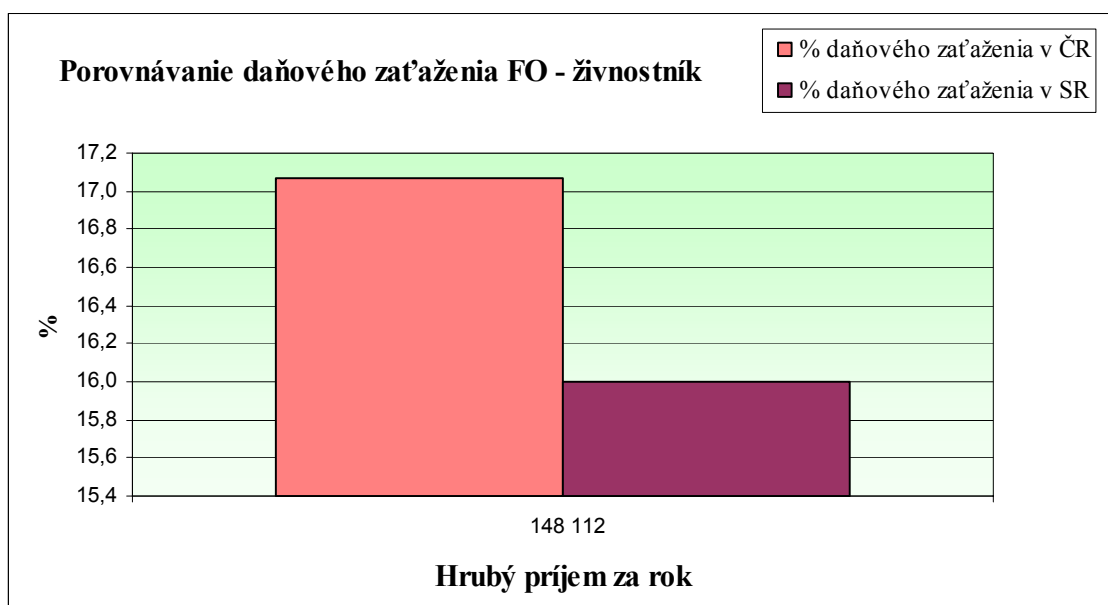
Keďže svoje podnikanie len rozbieha je stále zamestnaný a k jeho príjmom zo živnosti (8 025,- po odpočítaní výdajov na zaistenie a udržanie príjmov zo živnosti) sa ešte pripočítava aj príjem zo závislej činnosti, v ktorom dosahuje hrubú mzdu 135 087,- za rok, súčasne poberá príjem z dividend, vo výške 5 000,- ročne. Jeho celkový hrubý príjem tvorí teda hodnotu 148 112,-. Taktiež ako správny finančný poradca, ktorý myslí na budúcnosť a zhodnotenie svojich peňazí, má uzavretú životnú poisťku na čiastku 4 504,- ročne.

Jeho % celkového daňového zaťaženia v SR dosahuje po výpočtoch hodnotu 16 %, zatiaľ čo v ČR 17,06 %. Rozdiel je spôsobený hlavne už spomínanou nezdaniteľnou

čiastkou na daňovníka, ktorá v SR dosahuje hodnotu až 90 816 Sk (19,2 – násobok životného minima⁶), ale tiež spôsobom zdaňovania dividend, ktorý sa v oboch krajinách líši.

Zatiaľ čo na Slovensku príjem z dividend nie je predmetom dane (§3 ods. (2) písmeno c.) zákona č. 595/2003 Zb., o daniach z príjmu v znení neskorších predpisov), v Českej republike je priradený a zdaňuje sa ako príjem z kapitálového majetku (§8 ods. (1) písmeno a.) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z príjmov, ve znení pozdějších předpisů).

Toto oslobodenie dividend od platenia dane považujú mnohí ľudia na Slovensku za nespravodlivé. Osobne sa s týmto názorom nestotožňujem, keďže dividendy v skutočnosti zdaňované sú a to tým, že nie sú odpočítateľnou položkou u toho, kto ich vypláca. To znamená, vyplatená dividenda neznižuje základ dane firmy, a keby bola u príjemcu uplatnená daň z dividend, došlo by k dvojitému zdaneniu. Dividenda sa už raz zdaňuje pri zdroji, u platiteľa, prečo tento príjem zdaňovať ešte raz u príjemcu?

Graf č. 3.7: % daňového zaťaženia FO – živnostníka v ČR a v SR

⁶ Výška životného minima na Slovensku sa upravuje vždy k 1. júlu príslušného roka. Má vplyv nielen na zvýšenie niektorých sociálnych dávok, dôchodkov, príspevkov atď., ale aj na zdaňovanie príjmov fyzických osôb. Jeho hodnota platná pre rok 2006, bola 4 730 Sk. V súčasnosti (od 1. júla 2006) je jeho hodnota 4 980 Sk.

Na záver mojich výpočtov by som chcela poznamenať, že som do % daňového zaťaženia nebrala v úvahu sadzby DPH a spotrebných daní, ktoré sa podieľajú na cenách potravín, ako aj iných spotrebných komodít a z toho vyplývajúcu kúpyschopnosť skúmaných spoločenských vrstiev.

Taktiež by som si vedela predstaviť rozšírenie variantu jednotlivých situácií v živote človeka ako aj rozšírenie hodnôt hrubých príjmov a tým zabezpečiť ešte väčšiu objektivnosť mojich výpočtov.

4 Zhrnutie pozitív a negatív rovnej dane na Slovensku

Z celkových pozitív rovnej dane by som rada vydvihla hlavne tieto body:

- *jednoduchosť*, ktorá pomáha znížiť byrokráciu a priestor pre daňové úniky a vyhýbanie sa plateniu daní,
- zabezpečuje *spravodlivejší* a *solidárnejší* daňový systém – progresia zachovaná prostredníctvom nezdaniteľných častí, zliav na dani...,
- *zníženie nerovnosti* (rovnaká sadzba pre všetkých),
- *zjednodušenie* a *sprehľadnenie* daňovej legislatívy a administratívy výberu daní,
- *presun daňového zaťaženia* z priamych daní, na nepriame,
- poskytovanie *motivácie* pre prácu, úspory a investície,
- vytváranie *zvýšeného objemu daňových príjmov*,
- zrušila daň z dedičstva, darovania a prevodu a prechodu nehnuteľností,
- *zabraňuje dvojitému zdaňovaniu*, tým že každý príjem zdaňuje presne raz,
- je v súlade s medzinárodným právom a ústavou,
- zrýchľuje hospodársky rast.

Rovná daň však súčasne znamená:

- eliminácia prakticky všetkých foriem daňových výnimiek,
- negatívny dopad na dôchodcov (zvýšenie cien v dôsledku zvýšenia nepriamych daní, žiadne priame výhody zo zníženia priamych daní),
- zavádzajúci pojem „rovná daň“ vzhľadom na existenciu odpočítateľných položiek,
- jednotnú sadzbu DPH,
- zvýšenie spotrebných daní, najmä z minerálnych olejov,
- zvýšenie daňového zaťaženia hlavne strednej vrstvy.

Záver

Vláda na Slovensku znížila daň z príjmov, či už u fyzických alebo právnických osôb a tým zvýšila ich príjem, tento výpadok v štátnom rozpočte bol nahradený zvýšenou sadzou nepriamych daní. Nízka sadzba dane z príjmu právnických osôb taktiež nemotivuje firmy skrývať svoj zisk pomocou vytvárania dodatočných nákladov. Na druhej strane rozhodovanie o tom, koľko občan zaplatí štátu, sa výraznejšie presunulo na rozhodnutie občana. Presun daňového zaťaženia z priamych daní na nepriame je v súlade s trendom odporúčaným významnými medzinárodnými inštitúciami, akými sú Svetová banka, či OECD. Nepriame dane totiž nevyvolávajú vznik transakčných nákladov, spojených so špekuláciami subjektov znížiť svoju daňovú povinnosť.

Ak ide o Českú republiku, som sama zvedavá ako sa vládou schváleného návrhu daňovej reformy (23.5.2007) postaví snemovňa. Pri každej reforme však platí, že jej schválenie je len prvým krokom, minimálne rovnako dôležitá je správna implementácia a udržanie základnej filozofie, na ktorej je úspešná reforma postavená.

Ako vyplynulo z výsledkov mojich výpočtov, pôsobenie rovnej dane na Slovensku malo pozitívne dopady na spoločnosť (aspoň čo sa týka dane z príjmu). V žiadnom prípade daňovo nediskriminovalo najchudobnejšie vrstvy obyvateľstva, ktorým naopak prostredníctvom vysokých nezdanieľných častí na poplatníka, ako aj na manžela/ku, bez vlastného príjmu, v mnohých prípadoch od dane úplne oslobodilo (v závislosti od výšky hrubého príjmu). Zavedenie rovnej dane bolo taktiež prospešné pre rodiny. Reálnym faktom je, že prevažná väčšina rodín (najmä s deťmi) s aspoň jedným pracujúcim členom na daňovej reforme získala.

Výsledky výpočtov vyvracajú tvrdenia oponentov daňovej reformy, ktorí tvrdia, že bola výhodná len pre bohatých a poškodila najchudobnejších.

Práve z týchto dôvodov ma teší skutočnosť, že súčasná vláda daňovú reformu nezrušila, aj keď sa objavuje snaha o opätovné zavedenie rôznych výnimiek, špeciálnych režimov, či zníženej sadzby DPH, ktoré by podľa môjho názoru znamenali krok späť.

Z mojich výpočtov som sa tiež poučila, že správne nastavenie rovnej dane v žiadnom prípade nesmie vynechať jej optimálne prispôsobený **sociálny, dôchodkový a zdravotný systém**, v ktorom sa nebudú vyskytovať medzery, ktoré „šikovní“ poplatníci obídu, ale taký, ktorý skutočne prerozdelenie peniaze ľuďom, ktorí dávky potrebujú, ľuďom najviac zasiahnutých zavedením rovnej dane (keď berieme do úvahy DPH, stredná vrstva obyvateľstva).

V závere by som chcela poznamenať, že daňová reforma je jedna z premien, ktorá vplýva na celú ekonomiku krajiny. Na jej tvorbe sa podieľali skupiny odborníkov a expertov, ktorí podľa rôznych kritérií analyzovali všetky statické a dynamické variácie dopadov na spoločnosť a jednotlivcov. Pre zložitosť problematiky je preto skoro nemožné podať komplexnú analýzu v tejto bakalárskej práci.

„Ekonomovia môžu o teórii debatovať neprestajne. Každý ukazuje svoje krivky, dokazujúce, ako vládne príjmy rastú s klesajúcimi daňami a naopak. Avšak táto debata nemusí byť vedená len tabuľkami a v prednáškových sálach,“ píše Matthew Lynn, píšuci pre Bloomberg. „Rovné dane boli v minulých rokoch zavedené v niekoľkých bývalých komunistických krajinách. Zatiaľ dôkazy ukazujú, že fungujú [11].“

Zoznam použitých zdrojov

Knižné publikácie

- [1] KUBATOVÁ, Květa. *Daňová teórie a politika*. 3. vyd. Praha: ASPI Publishing, 2003, s. 264, ISBN 80-86395-84-7
- [2] LAJTKEPOVÁ, Eva. *Veřejné finance*. Brno: VUT v Brně, 2005, s. 115, ISBN 80-214-2870-8
- [3] MIKLOŠ, Ivan a kolektív. *Kniha reforiem*, Bratislava: Ttrend Visual spol. s r. o., 2005, s. 67, ISBN 80-969378-0-4
- [4] NERUDOVIČ, Danuše. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. Praha: Aspi, a. s., 2005, s. 236, ISBN 80-7357-142-0
- [5] ŠIROKÝ, Jan. *Daňová teorie s praktickou aplikací*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003, s. 249, ISBN 80-7179-413-9
- [6] ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii*. 2. vyd. Praha: LINDE PRAHA, a.s., 2007, s. 255, ISBN 978-80-7201-649-5
- [7] ŠLOSÁR, Rudolf. *Výkladový slovník ekonomických pojmů*. 1. vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1991, s. 318, ISBN 80-08-01609-4
- [8] VYŠKOVSKÁ, Magdaléna. *Cizinci a daně*. Praha: ASPI Publishing, 2003, s. 131, ISBN 80-86395-90-1

Internetové zdroje

- [9] EKONOM. *Různé příjmy, stejná sazba?*, [online] [cit. 2007-4-12].
URL:<http://ekonom.ihned.cz/3-16087850-R%F9zn%E9+p%F8%EDjmy+stejn%E1+sazba+dan%EC-400000_d-ff>

- [10] EurActiv. *Napriek odporu plánuje Komisia harmonizovať dane*, [online]
[cit. 2007- 5-8]. URL: <<http://www.euractiv.sk/ekonomika-a-euro/clanok/komisia-planuje-napriek-odporu-harmonizovat-dane>>
- [11] EurActiv. *Rovná daň*, [online] [cit. 2007-5-12].
URL: <http://www.euractiv.sk/ekonomika-a-euro/zoznam_liniek/rovna-dan>
- [12] hnonline.sk-ekonomika. *Nový útok na dve percentá?*, [online] [cit. 2007-4-30].
URL: <http://hnonline.sk/c3-20977170-k00000_detail-novy-utok-na-dve-percenta>
- [13] hnonline.sk-ekonomika. *Znížená DPH na lieky nepomohla*, [online] [cit. 2007-5-2].
URL: <http://hnonline.sk/3-20977140-DPH+na+lieky-k00000_detail-1d>
- [14] hnonline.sk-ekonomika. *Dane podľa Roberta Fica*, [online] [cit. 2007-5-5].
URL: <http://hnonline.sk/2-20977120-k00000_detail-f1>
- [15] Hospodářské noviny. *Paroubek a Tlustý odkryli své plány*, [online]
[cit. 2007-5-5]. URL: <http://hn.ihned.cz/c4-10084240-21057560-500000_d-paroubek-a-tlusty-odkryli-sve-plany,%2004.%2005.%202007>
- [16] Ministerstvo financií SR. *Koncepcia daňovej reformy v rokoch 2004 – 2005*,
[online] [cit. 2007-3-11].
URL: <<http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=3995>>
- [17] Ministerstvo financií SR. *Prvý rok daňovej reformy*, [online] [cit. 2007-4-15].
URL:<http://www.finance.gov.sk/Documents/Ifp/Publikacie/Fiskal/EA8_TAX_REFORM.pdf>
- [18] Ministerstvo financií SR. *Faktory, ktoré hovoria za daňovú reformu*, [online]
[cit. 2007-4-28]. URL: <<http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=3998>>
- [19] Ministerstvo financií SR. *Podklady k Daňovej reforme*, [online] [cit. 2007-4-28].
URL: <<http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=3996>>

- [20] Ministerstvo financií SR. *Daň z príjmov sa od nového roka zmení*, [online] [cit. 2007-4-28].
URL: <<http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=84&NewsID=124>>
- [21] SITA. *Ekonomovia lobujú za daňovú suverenitu*, [online] [cit. 2007-4-26].
URL: <http://www.tvojepeniaze.sk/ekonomovia-lobuju-za-danovu-suverenitu-f0u-/sk_pspravy.asp?c=A070508_132310_sk_pspravy_p01>
- [22] SULIK.SK. *Znížme rovnú daň na 16%*, [online] [cit. 2007-4-30].
URL: <http://www.sulik.sk/media/pocet_slov.ppt>
- [23] SULIK.SK. *Reakcia na článok: Remeselníci si idú brániť daňové úľavy*, [online] [cit. 2007-4-30]. URL: <<http://www.sulik.sk/media/60a40.doc>>
- [24] SULIK.SK. *Thustého návrh*, [online] [cit. 2007-5-15].
URL: <<http://www.sulik.sk/index.php?section=aktuality&article=926>>
- [25] SULIK.SK. *Reforma daňového systému nie je súťaž o najštedrejšiu sociálnu dávku*, [online] [cit. 2007-5-15].
URL: <<http://www.sulik.sk/index.php?section=aktuality&article=490>>
- [26] SULIK.SK. *Českí bratia a rovná daň*, [online] [cit. 2007-5-15].
URL: <<http://www.sulik.sk/index.php?section=aktuality&article=528>>
- [27] tvojePENIAZE.sk. *Rovná daň je pravým liekom, tvrdí ekonóm*. [online] [cit. 2007-4-5].
URL:<http://tvojepeniaze.pravda.sk/sk_pspravy.asp?r=sk_pspravy&c=A050426_131835_sk_pspravy_p01&t=A050426_131835_sk_pspravy_p01&r2=sk_pspravy>
- [28] Wikipédia – slobodná encyklopédia. *Európska menová únia*, [online] [cit. 2007-5-8]. URL: <[http://sk.wikipedia.org/wiki/Európska_menová_únia](http://sk.wikipedia.org/wiki/Eur%C3%B3pska_menov%C3%A1_%C3%BAnia)>
- [29] Xurrency.com. *currency calculator*, [online], [cit. 2007-5-16].
URL:<<http://209.85.129.104/search?q=cache:c1Tj0pK94gEJ:xurrency.com/eur+1+EUR+in+LVL&hl=en&ct=clnk&cd=2>>

- [30] zpravy.ods.cz. *Republikové sedkání představitelů ODS na téma Reformní kroky vlády*. [online] [cit. 2007-5-15].
URL: <<http://www.ods.cz/zpravy/aktualita.php?ID=4960>>
- [31] zpravy.ods.cz. Mirek Topolánek: *Stav veřejných financí v roce 2007 a dalších letech*, [online] [cit. 2007-5-15].
URL: <http://www.ods.cz/docs/dalsi/reformni_kroky_vlady-topolanek1.pdf>
- [32] zpravy.ods.cz. Mirek Topolánek: *Návrhy změn právních předpisů v oblasti daňové*, [online] [cit. 2007-5-15].
URL: <http://www.ods.cz/docs/dalsi/reformni_kroky_vlady-topolanek2.pdf>
- [33] zpravy.ods.cz. Vlastimil Tlustý: *Návrh nového zákona o dani z příjmů*, [online] [cit. 2007-5-15].
URL: <http://www.ods.cz/docs/dalsi/reformni_kroky_vlady-tlusty.pdf>

Právne normy

- [34] zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z příjmů v znění neskorších predpisov
- [35] zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů

Interné materiály

- [36] Daňové priznanie k dani z príjmov fyzickej osoby, typ: B, r. 2006, finančný poradca – Gabriela Kytková
- [37] Přiznání k dani z příjmů fyzických osob, r. 2006, študent – Richard Ambróz

Zoznam grafov

<i>Graf č. 1.1: Lafferova krivka [2].....</i>	<i>15</i>
<i>Graf č. 1.2: Úrovne daňovej harmonizácie [4].....</i>	<i>18</i>
<i>Graf č. 2.1: Počet slov zákona o dani z príjmov [22].....</i>	<i>24</i>
<i>Graf č. 2.2: Porovnanie HDP na obyvateľa na Slovensku a v Estónsku [16]</i>	<i>30</i>
<i>Graf č. 2.3: Zdaňovanie rozdeleného zisku spoločnosti v Estónsku [4]</i>	<i>38</i>
<i>Graf č. 2.4: Trvale deficitné hospodárenie v ČR [31]</i>	<i>43</i>
<i>Graf č. 2.5: Prognóza vývoja mándat. výdajov oproti celkových príjmom ŠR [31]</i>	<i>44</i>
<i>Graf č. 3.1 : % daňového zaťaženia FO – študent v ČR a v SR</i>	<i>49</i>
<i>Graf č. 3.2: % dane FO – študent v ČR a v SR.....</i>	<i>49</i>
<i>Graf č. 3.3: % daňového zaťaženia FO – zamestnanec, varianta A v ČR a v SR.....</i>	<i>50</i>
<i>Graf č. 3.4: % dane FO – zamestnanec, varianta A v ČR a v SR.....</i>	<i>51</i>
<i>Graf č. 3.5: % daňového zaťaženia FO – zamestnanec, varianta B v ČR a v SR.....</i>	<i>52</i>
<i>Graf č. 3.6: % dane FO – zamestnanca, varianta B v ČR a v SR.....</i>	<i>53</i>
<i>Graf č. 3.7: % daňového zaťaženia FO – živnostníka v ČR a v SR</i>	<i>54</i>

Zoznam tabuliek

<i>Tabuľka č. 2.1: Prehľad sadzieb daní pred daňovou reformou [19].....</i>	<i>23</i>
<i>Tabuľka č. 2.2: Počet položiek výnimiek a iných oslobodení pred reformou [18]</i>	<i>24</i>
<i>Tabuľka č. 2.3: Krajiny so zavedenou rovnou daňou (z príjmu fyzických osôb) [11]</i>	<i>35</i>
<i>Tabuľka č. 2.4: Návrh zvýšenia zliav na dani [32]</i>	<i>45</i>

Zoznam použitých skratiek a symbolov

ČM	– čistá mzda
ČR	– Česká republika
DDS	– doplnkové dôchodkové poistenie
DPFO	– daň z príjmov fyzických osôb
DPH	– daň z pridanej hodnoty
DPPO	– daň z príjmov právnických osôb
DzP	– daň z príjmov
EEK	– Estónska koruna
EÚ	– Európska Únia
EUR	– Euro
FO	– fyzická osoba
HDP	– Hrubý domáci produkt
HM	– hrubá mzda
Kč	– Koruna česká
LTL	– Litovský litas
LVL	– Lotyšský lats
OECD	– Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
PO	– právnická osoba
Sk	– Slovenská koruna
SR	– Slovenská republika
ŠR	– Štátny rozpočet
ZD	– základ dane
ŽP	– životné poistenie

Zoznam príloh

Príloha č. 1: FO – študent v ČR	67
Príloha č. 2: FO – študent v SR	68
Príloha č. 3: FO – zamestnanec varianta A v ČR	69
Príloha č. 4: FO – zamestnanec varianta A v SR.....	70
Príloha č. 5: FO –zamestnanec varianta B v ČR.....	71
Príloha č. 6: FO – zamestnanec varianta B v SR.....	72
Príloha č. 7: FO – živnostník v ČR.....	73
Príloha č. 8: FO – živnostník v SR	74

Prílohy

č. riadku v daňovom priznaní	Text	v Kč				
31.	Úhrn príjmov od všetkých zamestnávateľov	70 280	120 000	150 000	250 000	400 000
32.	Úhrn poistného	8 796	15 000	18 750	31 250	50 000
42.	Základ dane	61 484	105 000	131 250	218 750	350 000
55.	Základ dane znížený o nezdaniteľné časti základu dane a o položky odčítateľné od základu dane	61 484	105 000	131 250	218 750	350 000
56.	Základ dane zaokrúhlený na celé 100 koruny dole	61 400	105 000	131 200	218 700	350 000
57.	Daň podľa § 16 odst. 1 zákona	7 368	12 600	16 444	33 087	67 228
x	Čiastka podľa §35 ba odst.1 :	x	x	x	x	x
64.	písmeno a) zákona (za poplatníka)	7 200	7 200	7 200	7 200	7 200
69.	písmeno f) zákona (štúdium)	2 400	2 400	2 400	2 400	2 400
70.	Úhrn zliav na dani (r.64.+ r.69)	9 600	9 600	9 600	9 600	9 600
71.	Daň po uplatnení zliav podľa §35 a § 35 ba (r.57 - r.70)	0	3000	6844	23487	57628

Čistá mzda	HM - poistné - daň (r. 31-r. 32- r.71)	61 484	102 000	124 406	195 263	292 372
------------	--	--------	---------	---------	---------	---------

% daňového zaťaženia ((HM-CM)/HM * 100))	12,52	15,00	17,06	21,89	26,91
--	-------	-------	-------	-------	-------

% dane (daň/HM*100) (r.71/r.31*100)	0,00	2,50	4,56	9,39	14,41
-------------------------------------	------	------	------	------	-------

č. riadku v daňovom priznaní	Text	v Sk				
32.	Úhrn príjmov od všetkých zamestnávateľov	70 280	120 000	150 000	250 000	400 000
33.	Úhrn povinného poistného (§5 ods. 8 zákona)	9 418	16 080	20 100	33 500	53 600
34.	Základ dane (r.32 - r.33)	60 862	103 920	129 900	216 500	346 400
37.	Zníženie základu dane podľa § 11 zákona, nezdan. časť zákl. dane podľa ods. 1 písm. a.) na daňovníka	90 816	90 816	90 816	90 816	90 816
43.	Nezdan. časti zákl. dane spolu	90 816	90 816	90 816	90 816	90 816
44.	Základ dane znížený o sumu z r. 43 *	-	13 104	39 084	125 684	255 584
45.	Daň podľa §15 zákona **	-	2 490	7 426	23 880	48 561
54.	Daňová povinnosť	-	2 490	7 426	23 880	48 561

* ak je suma na r. 43 vyššia ako na r. 34 uvádza sa na r. 44 nula

** zaokrúhlená na celé koruny nadol zo základu dane z r. 44

Čistá mzda	HM - poistné- daň (r.32- r.33- r.54)	60 862	101 430	122 474	192 620	297 839
------------	--------------------------------------	--------	---------	---------	---------	---------

% daňového zaťaženia ((HM-CM)/HM * 100))	13,40	15,48	18,35	22,95	25,54
--	-------	-------	-------	-------	-------

% dane (daň/HM*100) (r.54/r.32*100)	0,00	2,08	4,95	9,55	12,14
-------------------------------------	------	------	------	------	-------

č. riadku v daňovom priznaní	Text	v Kč				
31.	Úhrn príjmov od všetkých zamestnávateľov	180 000	240 000	300 000	420 000	500 000
32.	Úhrn poistného	22 500	30 000	37 500	52 500	62 500
42.	Základ dane	157 500	210 000	262 500	367 500	437 500
55.	Základ dane znížený o nezdaniiteľné časti základu dane a o položky odčítateľné od základu dane	157 500	210 000	262 500	367 500	437 500
56.	Základ dane zaokrúhlený na celé 100 koruny dole	157 500	210 000	262 500	367 500	437 500
57.	Daň podľa § 16 odst. 1 zákona	21 441	31 416	44 037	72 828	95 228
x	Čiastka podľa §35 ba odst.1 :	x	x	x	x	x
64.	Písmeno a) zákona (za poplatníka)	7200	7200	7200	7200	7200
65.a.)	Písmeno b) zákona (na manželku/manžela)	4 200	4 200	4 200	4 200	4 200
70.	Úhrn zliav na dani (r.64.+ r. 69.)	11 400	11 400	11 400	11 400	11 400
71.	Daň po uplatnení zliav podľa §35 a § 35 ba (r.57 - r.70)	10 041	20 016	32 637	61 428	83 828
72.	Daňové zvýhodnenie na vyživované dieťa	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
73.	Zľava na dani (uplatnená max. do výšky dane na r.72)	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
74.	Daň po uplatnení zľavy §35 c zákona (r.71 - r.73)	4 041	14 016	26 637	55 428	77 828
75.	Daňový bonus (r.72 - r.73)	0	0	0	0	0

Čistá mzda	HM - poistné - daň (r. 31-r. 32- r.71)	153 459	195 984	235 863	312 072	359 672
------------	--	---------	---------	---------	---------	---------

% daňového zaťaženia ((HM-CM)/HM * 100))	14,75	18,34	21,38	25,70	28,07
--	-------	-------	-------	-------	-------

% dane (daň/HM*100) (r.74/r.31*100)	2,25	5,84	8,88	13,20	15,57
-------------------------------------	------	------	------	-------	-------

č. riadku v daňovom priznaní	Text	v Sk				
32.	Úhr príjmov od všetkých zamestnávateľov	180 000	240 000	300 000	420 000	500 000
33.	Úhr povinného poistného (§5 ods. 8 zákona)	24 120	32 160	40 200	56 280	67 000
34.	Základ dane (r.32 - r.33) ****	155 880	207 840	259 800	363 720	433 000
x	Zníženie základu dane podľa § 11 zákona, nezdan. časť zákl. dane podľa ods. 1 písm.	x	x	x	x	x
37.	a.) na daňovníka	90 816	90 816	90 816	90 816	90 816
38.	b.) na manželku (manžela)	90 816	90 816	90 816	90 816	90 816
43.	Spolu (r.37 + r.38)	181 632	181 632	181 632	181 632	181 632
44.	Základ dane znížený o sumu z r.43 *	0	26 208	78 168	182 088	251 368
45.	Daň podľa §15 zákona **	0	4 979	14 851	34 596	47 759
54.	Daňová povinnosť	0	4 979	14 851	34 596	47 759
55.	Nárok na daňový bonus podľa §33 zákona ***	6 480	6 480	6 480	6 480	6 480
56.	Daň znížená o daňový bonus (r.54 - r.55)	0	0	8 371	28 116	41 279
59.	Suma daňového bonusu na poukázanie správcom dane	6 480	1 501	0	0	0

* ak je suma na r. 43 vyššia ako na r. 34 uvádza sa na r. 44 nula

** zaokrúhlená na celé koruny nadol zo základu dane z r. 44

*** za každé vyživované dieťa 6480 Sk ročne, 540 mesačne

**** od výšky ZD sa odvíja výška nezdan. časti § 11 - novelizácia v platnosti od 1.1.2007

Čistá mzda	HM - povinné poistné - daň (r.32 - r.33 - r.56)	155 880	207 840	251 429	335 604	391 721
------------	---	---------	---------	---------	---------	---------

% daňového zaťaženia ((HM-CM)/HM * 100))	13,40	13,40	16,19	20,09	21,66
--	-------	-------	-------	-------	-------

% dane (daň/HM*100) (r.56/r.32*100)	0,00	0,00	2,79	6,69	8,26
-------------------------------------	------	------	------	------	------

č. riadku v daňovom priznaní	Text	v Kč				
31.	Úhrn príjmov od všetkých zamestnávateľov	180 000	240 000	300 000	420 000	500 000
32.	Úhrn poistného	22 500	30 000	37 500	52 500	62 500
42.	Základ dane	157 500	210 000	262 500	367 500	437 500
55.	Základ dane znížený o nezdaniiteľné časti základu dane a o položky odčítateľné od základu dane	157 500	210 000	262 500	367 500	437 500
56.	Základ dane zaokrúhlený na celé 100 koruny dole	157 500	210 000	262 500	367 500	437 500
57.	Daň podľa § 16 odst. 1 zákona	21 441	31 416	44 037	72 828	95 228
x	Čiastka podľa §35 ba odst.1 :	x	x	x	x	x
64.	Písmeno a) zákona (za poplatníka)	7 200	7 200	7 200	7 200	7 200
70.	Úhrn zliav na dani (r.64.+ r. 69.)	7 200	7 200	7 200	7 200	7 200
71.	Daň po uplatnení zliav podľa §35 a § 35 ba (r.57 - r.70)	14 241	24 216	36 837	65 628	88 028
72.	Daňové zvýhodnenie na vyživované dieťa	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000
73.	Zľava na dani (uplatnená max. do výšky dane na r.72)	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000
74.	Daň po uplatnení zľavy §35 c zákona (r.71 - r.73)	2 241	12 216	24 837	53 628	76 028
75.	Daňový bonus (r.72 - r.73)	-	-	-	-	-

Čistá mzda	HM - poistné - daň (r. 31-r. 32- r.71)	155 259	197 784	237 663	313 872	361 472
	% daňového zaťaženia ((HM-CM)/HM * 100))	13,75	17,59	20,78	25,27	27,71
	% dane (daň/HM*100) (r.56/r.32*100)	1,25	5,09	8,28	12,77	15,21

č. riadku v daňovom priznaní	Text	v Sk				
32.	Úhr príjmov od všetkých zamestnávateľov	180 000	240 000	300 000	420 000	500 000
33.	Úhr povinného poistného (§5 ods. 8 zákona)	24 120	32 160	40 200	56 280	67 000
34.	Základ dane (r.32 - r.33) ****	155 880	207 840	259 800	363 720	433 000
x	Zníženie základu dane podľa § 11 zákona, nezdan. časť zákl. dane podľa ods. 1 písm.	x	x	x	x	x
37.	a.) na daňovníka	90 816	90 816	90 816	90 816	90 816
44.	Základ dane znížený o sumu z r.43 *	65 064	117 024	168 984	272 904	342 184
45.	Daň podľa §15 zákona **	12 362	22 234	32 106	51 851	65 014
54.	Daňová povinnosť	12 362	22 234	32 106	51 851	65 014
55.	Nárok na daňový bonus podľa §33 zákona ***	12 960	12 960	12 960	12 960	12 960
56.	Daň znížená o daňový bonus (r.54 - r.55)	-	9 274	19 146	38 891	52 054
59.	Suma daňového bonusu na poukázanie správcom dane	598	-	-	-	-

* ak je suma na r. 43 vyššia ako na r. 34 uvádza sa na r. 44 nula

** zaokrúhlená na celé koruny nadol zo základu dane z r. 44

*** za každé vyživované dieťa 6480 Sk ročne, 540 mesačne

**** od výšky ZD sa odvíja výška nezdan. časti § 11 - novelizácia v platnosti od 1.1.2007

Čistá mzda	HM - povinné poistné - daň (r.32 - r.33 - r.56)	155 880	198 566	240 654	324 829	380 946
------------	---	---------	---------	---------	---------	---------

% daňového zaťaženia ((HM-CM)/HM * 100))	13,40	17,26	19,78	22,66	23,81
---	-------	-------	-------	-------	-------

% dane (daň/HM*100) (r.56/r.32*100)	0,00	3,86	6,38	9,26	10,41
--	------	------	------	------	-------

Oddiely v daň. priznaní	č. riadku v daňovom priznaní	Text	v Kč
2. Oddiel	31.	Úhrn príjmov od všetkých zamestnávateľov	135 087
	32.	Úhrn poistného	16 886
	34.	Základ dane (čiastkový základ dane)	118 201
	36.	Čiastkový základ dane zo závislej činnosti §6 (r.34)	118 201
	37.	Čiastkový ZD z príjmov z podnikania §7	8 025
	38.	Čiastkový ZD z príjmov z kap. majetku §8 (dividendy)	5 000
	41.	Úhr riadkov r.37 až r.40	13 025
	42.	Základ dane (r.36 + kladná hodnota r.41)	131 226
3. Oddiel	49.	§15 odstavce 6 zákona (životné poistenie)	4 504
	55.	ZD znížený o nezdan. časti a odp. položky	126 722
	56.	ZD zaokrúhlený na celé Kč dole	126 700
	57.	Daň podľa §16 odst. 1 zákona	15 589
4. Oddiel	60.	Daň celkom zaokrúhlená na celé koruny hore	15 589
5. Oddiel	64.	§35 odst. 1 ba písmeno a.) zákona (na poplatníka)	7 200
	71.	Daň po uplatnení zľavy (r.60 - r.71)	8 389

vysvetlivky:	2. Oddiel	Základ dane, strata
	3. Oddiel	Nezdaniteľné časti ZD, odpočítateľné položky a daň celkom
	4. Oddiel	Daň celkom, strata
	5. Oddiel	Uplatnenie zliav na dani a daňového zvýhodnenia

Hrubý príjem	(dividendy + Hrubá mzda + HV zo živnosti)	148 112
--------------	---	---------

Čistý príjem	(hrubý príjem - poistné - daň)	122 837
--------------	--------------------------------	---------

% daňového zat'azenia	17,06
-----------------------	-------

% dane (daň/hrubý príjem)*100	5,66
-------------------------------	------

Oddiely v daň. priznaní	č. riadku v daňovom priznaní	Text		v Sk
V. Oddiel	33.	Úhrn príjmov od všetkých zamestnávateľov		135 087
	34.	Úhrn poistného		18 048
	35.	Základ dane (čiastkový základ dane)		117 039
VI. Oddiel	36.	Príjmy zo živnosti		64 141
	37.	Výdavky zo živnosti		56 116
	42.	Základ dane (čiastkový základ dane)		8 025
IX. Oddiel	68.	ZÁKLAD DANE		125 064
X. Oddiel	70.	Nezdaniteľná časť základu dane	a.) na daňovníka	90 816
	74.	Nezdaniteľná časť základu dane	e.) životné poistenie	4 504
	77.	Nezdaniteľné časti základu dane spolu		95 320
	77.	Základ dane znížený o nezdan. časti		29 744
	78.	DAŇ zaokrúhlená na celé koruny nadol		5 651
	91.	DAŇ (daňová povinnosť)		5 651

vysvetlivky: V. Oddiel Výpočet základu dane* z príjmov zo závislej činnosti (§5 zákona)
Výpočet základu dane* z príjmov z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti a z prenájmu
VI. Oddiel (§6 zákona)
IX. Oddiel Základ dane a odpočet daňovej straty
X. Oddiel Výpočet dane podľa §15 zákona

Hrubý príjem	(dividendy + Hrubá mzda + HV zo živnosti)	148 112
--------------	---	---------

Čistý príjem	(hrubý príjem - poistné - daň)	124 413
--------------	--------------------------------	---------

% daňového zaťaženia	16,00
-----------------------------	-------

% dane (daň/hrubý príjem)*100	3,82
--------------------------------------	------